

Institutionen för socialvetenskap
Socionomprogrammet 210 hp

Socialt Arbete och våldsprevention
En Litteraturstudie om barndomsfaktorer

Karim Mohammadi

Examensarbete i socialt arbete, 15 hp

Kandidatuppsats

SOC63, VT24

Handledare: Anita Liljeström

Examinator: Johan Vamstad

Sammanfattning

Denna litteraturstudie undersöker hur socialt arbete kan arbeta främjande mot våld. Studien bygger på en systematisk genomgång av befintlig forskning och inkluderar artiklar från peer-reviewed tidskrifter, publicerade mellan 2003 och 2023. Urvalet inkluderade studier som fokuserar på barn från födsel till 12 års ålder, och som identifierar faktorer som kan leda till ökad risk för våldshandlingar senare i livet. Riskfaktorerna som identifierats innefattar bland annat exponering- och utsatthet för våld (psykiskt, fysiskt eller sexuellt), bristande uppfostringsstrategier, trotsigt beteende hos barnet, och utmaningar i emotionell reglering. Forskningen visar att dessa faktorer ofta samverkar, vilket försvårar separeringen av deras individuella effekter. Studien visar att det kan vara effektivt att rikta våldsförebyggande insatser mot högrisk familjer då hemmamiljön spelar stor roll i huruvida barn blir våldsamma eller ej.

Studien understryker vikten av tidiga interventioner och betonar att socialarbetare spelar en central roll i implementeringen av dessa. Resultaten indikerar att anknytningen till föräldrarna och vilken typ av beteende som barn exponeras för under uppväxten spelar stor roll för utvecklingen av det egna beteendet.

Nyckelord

Socialt Arbete, Våldsprevention, Riskfaktorer, Barndom, Familjedynamik, Våld, Familjedynamik, Anknytning, Social Inlärning, Emotionell Reglering, Uppfostringsstrategier

Abstract

This literature review examines how social work can promote violence prevention. The study is based on a systematic review of existing research and includes articles from peer-reviewed journals, published between 2003 and 2023. The selection criteria focused on studies that examine children from birth to 12 years old and identify factors that may lead to an increased risk of violent behavior later in life.

The identified risk factors include exposure to and victimization by violence (psychological, physical, or sexual), inadequate parenting strategies, defiant behavior in the child, and challenges in emotional regulation. Research shows that these factors often interact, making it difficult to separate their individual effects. The study indicates that targeting violence prevention efforts at high-risk families can be effective, as the home environment plays a crucial role in whether children become violent or not. The study emphasizes the importance of early interventions and highlights the central role of social workers in implementing these measures. The results indicate that attachment to parents and the types of behaviors children are exposed to during upbringing play a significant role in the development of their own behavior.

Title: *Social Work and Violence Prevention: A Literature Review on Childhood Factors*

Keywords

Social work, Violence Prevention, Risk factors, Childhood, Family Dynamics, Violence, Attachment, Social learning, Emotional Regulation, Parenting Strategies

Innehållsförteckning

SAMMANFATTNING.....	2
FÖRORD	3
1. INTRODUKTION	1
1.1 INLEDNING OCH PROBLEMFÖRMULERING	1
1.2 SYFTE.....	2
1.3 FORSKNINGSFRÅGA.....	2
1.4 FRÅGESTÄLLNINGAR	2
2. BAKGRUND	2
2.2 DEFINITIONER	3
2.3 BROTT.....	3
2.4 VÅLD	4
2.5 RISKFAKTORER.....	5
2.6 SOCIALT ARBETE.....	5
3. TEORI	6
3.1 ANKNYTNINGSTEORIN.....	6
3.2 SOCIAL INLÄRNINGSTEORI.....	7
4. METOD OCH FORSKNINGSANSATS.....	8
4.1 URVAL	9
4.2 INKLUSIONS- OCH EXKLUSIONSKRITERIER	10
4.3 DATASÖKNING.....	10
4.4 BEARBETNING, ANALYS OCH TOLKNING AV INSAMLADE DATA	21
4.5 ETISKA ÖVERVÄGANDEN.....	22
5. RESULTAT, TEMATISK ANALYS OCH TOLKNING.....	23
5.1 FAMILJERELATERADE FAKTORER	23
5.2 INDIVIDUELLA FAKTORER	24
5.3 SOCIALA- OCH MILJÖMÄSSIGA FAKTORER.....	25
5.4 TRAUMATISKA ERFARENHETER.....	26
5.5 ANKNYTNING OCH VÅLD	28
5.6 OBSERVATIONSLÄRANDE.....	29
5.7 PRAKTISK TILLÄMPNING.....	30
6. SLUTSATSER OCH DISKUSSION.....	32
7. REFERENSLISTA	35
8. BILAGOR.....	39
8.1 BILAGA 1.....	39
8.2 BILAGA 2.....	43

Förord

”Du lär dig om det du skriver om, vare sig du vill det eller inte” (Personlig reflektion under sista handledningstillfället, 2024)

Uppsatsens ämne är inte mitt största intresseområde, men efter omfattande litteratursökningar och avgränsningar så landade jag tillslut i det aktuella kunskapsområdet. Det jag kan konstatera efter denna långa resa är att jag lärt mig oerhört mycket om våld, hur det uppkommer och hur det kan motverkas. Vare sig jag ville det eller inte. Jag vill rikta ett stort tack till alla som stöttat mig i processen. Tack till mina kurskamrater, min handledare samt Håkan och Elvira som varit värdefulla stöttepelare under resans gång. Tusen tack till min fru och dotter som visat stor hänsyn när mitt skrivande tagit mycket tid i anspråk.

Stockholm i maj, 2024

Karim Mohammadi

1. Introduktion

1.1 Inledning och problemformulering

Våld i olika former skapar stort mänskligt lidande och innefattar många olika typer av våldsamma beteenden. Det handlar inte bara om de gängkonflikter som hamnat i centrum i media under de senaste åren. Det ökade skjutvåldet riskerar att få oproportionerligt mycket brottsförebyggande uppmärksamhet på bekostnad av andra typer av brott. Enligt en skolundersökning av Brottsförebyggande rådet (BRÅ) har nästan hälften av eleverna i årskurs 9 utsatts för brott under de senaste 12 månaderna (BRÅ, 2019, s. 28). Stöld, rån, misshandel och sexualbrott var några av de rapporterade brotten som eleverna hade blivit utsatta för. Barn som faller offer för sexuellt våld rapporterar svårigheter att gå till skolan, etablera relationer och utvecklar ofta depression (Silva et al., 2023, s. 270). Våld i nära relationer beskrivs som ett folkhälsoproblem (Moser Hällen, 2022, s. 20) och skjutningar och sprängningar drabbar i allt högre grad tredje man. Tidigare forskning visar att familjevåld kan leda till beroende, djupa trauman och långvarig sorg (Lawrence et al., 2022, s. 70). Offren kan också lida av en rad emotionella problem, inklusive PTSD, depression, ångestsyndrom, substansmissbruk och sömnproblem (Roebuck et al., 2023, s. 415).

Tidigare forskning visar också att olika typer av misshandel och försummelse under barndomen, inklusive både fysisk och emotionell försummelse, kan leda till allvarliga beteendemässiga och psykologiska problem i vuxen ålder (Ferraz et al., 2023, s. 11). Offren för sådana tidiga trauman möter ofta långsiktiga svårigheter med att hantera minnen av övergrepp, vilket ofta resulterar i känslor av att förlora kontroll och psykisk ohälsa. Konsekvenserna av dessa erfarenheter kan kvarstå i många år eller till och med årtionden (Silva et al., 2023, s. 270). Kunskapen om konsekvenserna av våld visar på vikten av att fortsätta studera hur våld kan motverkas och förebyggas. Kunskapen om hur socialt arbete kan bidra till att motverka riskfaktorer för våldsamt beteende kan vara särskilt värdefullt för socialtjänsten i Sverige, då de utgör det yttersta skyddsnätet för barn som far illa. Ytterligare forskning med stark vetenskaplig grund kan bidra till att vidareutveckla sociala arbetets insatser inom våldsprevention.

En stor del av den tidigare forskningen, om barndomsfaktorer som ökar risken för våld, riktar in sig på en specifik typ av våld under en viss ålder. Denna litteraturstudie bidrar med en bredd i forskningen då den visar på hur riskfaktorer i barndomen samspelar och ökar risken för olika typer av våld, i olika åldrar. Studien visar också att denna utveckling är svårt att förutse utan kunskaper om detta samspel. Detta kan vara ett värdefullt bidrag till socialarbetare som dagligen arbetar med att motverka våld.

1.2 Syfte

Syftet med studien är att undersöka hur ett främjande av minskat våld kan förstås och utvecklas praktiskt inom socialt arbete.

1.3 Forskningsfråga

Vilka slags faktorer och erfarenheter i barndomen är prediktiva för utvecklingen av våldsamt beteende, och hur kan denna kunskap tillämpas praktiskt inom socialt arbete för att förebygga våld?

1.4 Frågeställningar

- Vilka slags faktorer och erfarenheter i barndomen är prediktiva för utvecklingen av våldsamt beteende?
- Hur kan dessa faktorer och erfarenheter förstås och vilka implikationer har det för praktiskt socialt arbete?

2. Bakgrund

I detta kapitel kommer jag att redogöra för definitioner och begrepp som är centrala för litteraturstudien samt presentera det aktuella kunskapsläget genom en genomgång av nationell och internationell tidigare forskning.

2.1 Tidigare forskning

För att få en överblick av det aktuella kunskapsläget över riskfaktorer i barndomen som ökar risken för våldsamt beteende granskades tre större internationella studier samt två svenska studier. Två av de internationella studierna var meta-analyser, varav en inkluderade 22 meta-analyser och en annan omfattade en granskning av 500 longitudinella studier.

Tidigare studier om riskfaktorer i barndomen som ökar risken för våldsamt beteende senare i livet visar på individuella, familjerelaterade och miljömässiga faktorer. Day, Wanklyn och Yessine (2014, s. 102) skriver att antisocialt beteende under barndomen är en stark riskfaktor för senare våldsamt beteende, men betonar att den kan vara en konsekvens av att exempelvis bevittnat våld i hemmet. Neuropsykiatriska egenskaper såsom impulsivitet och ADHD är också betydande riskfaktorer, enligt författarna. Studier har identifierat att hyperaktivitet, impulsivitet och uppmärksamhetsbrist vid åldrarna 8-10 år är starka indikatorer på våldsamt beteende i framtiden (Day et al., 2014, s. 105). James Derzon (2010) genomförde en metaanalys av över 500 longitudinella studier och fann att familjerelaterade faktorer som dålig anknytning till föräldrar, inkonsekvent disciplin och straffande uppfostringsmetoder är starkt kopplade till antisocialt beteende och senare våldsamt beteende. Metaanalysen identifierade disciplin, särskilt inkonsekvent och straffande disciplin, som signifikanta riskfaktorer för både problematiskt beteende och våldsamt beteende senare i livet (Derzon, 2010, s.

275). Tidigare forskning visar också att familjens socioekonomiska status och boendemiljö spelar en viktig roll. Låg socioekonomisk status och boende i utsatta områden ökar risken för antisocialt beteende. Fazel et al. (2018) noterade att barn som växer upp i områden med hög kriminalitet och våld löper större risk att utveckla våldsamt beteende senare i livet (Fazel et al., 2018, s. 611). Dessutom visar studien att riskfaktorer tenderar att samlas hos individer, vilket gör det svårare att separera effekterna av en enskild riskfaktor från en annan (Day et al., 2014, s. 107). Studierna betonar behovet av tidiga interventioner och multimodala program för att minska risken för antisocialt och våldsamt beteende hos barn. Det är tydligt att en kombination av individuella, familjerelaterade och miljömässiga faktorer bidrar till utvecklingen av våldsamt beteende och att dessa faktorer ofta verkar i samspel. Interventioner som riktar sig mot flera riskfaktorer samtidigt är därför mest effektiva för att främja en positiv utveckling hos barn (Day et al., 2014, s. 108; Derzon, 2010, s. 289).

Nationell forskning visar att det kan finnas ett samband mellan exponering av våld inom familjen, anknytning och senare aggressivitet (Almqvist, 2008, s. 71). Författaren skriver att barn som växer upp med familjevåld kan identifiera sig med våldsutövaren och därmed själv anamma samma typ av beteende. Vidare skriver författaren att anknytningen spelar en avgörande roll här och att små barn som ständigt lever i otrygghet och rädsla kan göra sig förtrodda med skrällen och det kan leda till en fixering av våld hos vissa barn.

Det har visat sig vara brist på nationell forskning som studerar hur socialt arbete kan motverka våld genom att jobba med faktorer i barndomen som har ett samband med våldsamt beteende. Det finns en bredd i forskningen om konsekvenserna av barns utsatthet för våld, men det saknas studier som undersöker sambandet mellan barndomsfaktorer, senare våldsamt beteende och hur det kan förebyggas. En nationell studie undersöker möjligheter och hinder i arbetet med att förebygga våld i nära relation. Urvalet bestod av totalt 42 deltagare som representerade vården, socialt arbete, kommunen, polisen och näringslivet. Resultatet visar att samtliga professioner föreslog att våldsförebyggande arbete bör riktas mot förskolor, skolor, föreningslivet, arbetsplatser och mass media (Jakobsson, Borgstedt, Krantz, Spak & Hensing, 2013, s. 339). Studien visade också att ett hinder för arbetet mot våld är avsaknaden av kunskap hos professionella och beslutsfattare.

2.2 Definitioner

2.3 Brott

I brottsbalken återfinns en definition av begreppet brott.

“Brott är en gärning som är beskriven i denna balk eller i annan lag eller författning och för vilken straff som sägs nedan är föreskrivet” (Sarnecki & Carlsson, 2020, s. 29)

Författaren skriver vidare att denna formulering innebär att brott inte existerar om det saknas en lag som reglerar en viss handling och även ett straff mot den person som begår handlingen. I arbetet mot att motverka brott så krävs tydlighet kring definitionen och vilka handlingar som ingår. Bonta &

Andrews (2017, s. 6) använder begreppet *criminal behaviour* och menar att begreppet har olika innebörder beroende på vem som använder begreppet samt i vilken kontext det används. Sarnecki & Carlsson (2020, s. 36) menar att det synen på ett avvikande beteende kan bero på hur tolerant ett samhälle är. Utifrån ovanstående definition och förklaring av begreppet brott så är utgångspunkten att det spelar roll i vilken kontext och när i tiden en handling begås. Denna studie använder begreppet brottsligt beteende och under detta faller allt beteende som riskerar att sätta en individ i risk för rättsliga åtgärder (Bonta & Andrews, 2017, s. 7). Brottsligt beteende är dock inte svart eller vitt. Människor skiljer sig åt med vilken mängd och typ av brott de begår. Denna variation kallas *inter-individuell* skillnad, det vill säga skillnad mellan olika människor (Bonta & Andrews, 2017, s. 8). Vidare skriver författarna om *intra-individuella* skillnader som innebär variation i brottsligt beteende för en och samma individ över tid och kontexter. Exempelvis så kan en individ, numera laglydig vuxen medborgare, haft en period som tonåring där brottsligt beteende var vanligt. Tonårstiden är en tid då ungdomar börjar bli självständiga och mindre beroende av sina föräldrar. Det är vanligt att ungdomar engagerar sig i brottsligt beteende under tiden de hittar vägar till autonomi (Bonta & Andrews, 2017, s.115). I tonåren är det till och med vanligare för pojkar att ha begått brott än att inte ha gjort det. Förekomsten av antal lagföringar ökar snabbt under tonårstiden och sedan avtar det när ungdomen tar klivet in i vuxenlivet (Nilsson & Estrada, 2009, s. 3). Denna studie behandlar riskfaktorer som är prediktiva för våldsamt beteende och kunskapen om vilka individer som löper en förhöjd risk för våldsamt beteende kan informera oss om vart sociala interventioner ska riktas.

2.4 Våld

Detta begrepp kan delas in i tre typer av våld; fysiskt, psykiskt och sexuellt. Många av de handlingar som ingår under dessa begrepp är kriminaliserade och har en given påföljd i brottsbalken (Moser Hällén, 2022, s. 23). I likhet med definitionen av brott så kan det skilja sig åt bland olika kontexter huruvida en typ av våld är brottsligt.

Fysiskt våld

Fysiskt våld handlar om en stor mängd handlingar som innefattar att förövaren med sin egna kropp eller med tillhyggen skadar någon annans kropp.

Psykiskt våld

Denna typ av våld kan innebära kränkningar, förnedring och förolämpningar. Handlingarna utförs ofta i syfte att få den utsatte att ifrågasätta sin egen förmåga och egenvärde. Andra sätt som denna typ av våld kan yttra sig är genom negligering, kontroll, hot och isolering.

Sexuellt våld

Sexuellt våld innefattar handlingar där förövaren använder hot, våld, eller andra medel för att tvinga till sexuellt umgänge utan samtycke. Detta kan även inkludera situationer där offret inte aktivt kan ge sitt samtycke, exempelvis under sömn. Många offer upplever att de saknar valmöjlighet, ofta på grund av rädsla eller påtryckningar (Moser Hällen, 2022, s. 23).

2.5 Riskfaktorer

“En riskfaktor för ett visst beteende är en egenskap, händelse, förhållande eller process som ökar sannolikheten eller risken för ett visst utfall” (Andershed & Andershed, 2019, s. 17)

Så beskriver Henrik Andershed, professor i psykologi och kriminologi, begreppet riskfaktorer.

Brottsligt beteende kan inte förklaras genom en enskild faktor utan är resultatet av samverkan mellan flera olika riskfaktorer (Andershed & Andershed, 2019, s. 8) Författarna skriver vidare att forskning visar att dessa riskfaktorer varierar beroende på individens miljö och personliga egenskaper. Enligt integrativa teorier som Integrated Cognitive Antisocial Potential Theory (ICAP) och Sociala utvecklingsmodellen (SDM), utvecklas brottsbenägenhet gradvis som ett resultat av en kombination av individuella faktorer, såsom impulsivitet och bristfälliga skolprestationer, samt miljöfaktorer, exempelvis familjens socioekonomiska status och exponering för kriminalitet. Dessa faktorer bidrar till individens långsiktiga brottsbenägenhet och kan påverkas i specifika situationer, vilket leder till brottsligt beteende. Modellerna framhäver även vikten av att insatser för att förebygga eller behandla brottsligt beteende måste vara anpassade för att adressera de specifika riskfaktorerna för varje individ. Begreppet ekvifinalitet, som härstammar från systemteorin, förklarar att det finns flera orsaker till bland annat beteendeproblematik (Andershed & Andershed, 2019, s. 12). Teorin om ekvifinalitet i brott föreslår att det finns flera olika vägar till samma typ av brottsligt beteende, det vill säga det kan finnas stora skillnader i riskfaktorer för olika individer som begår samma brott. Författarna understryker att insatser för att förebygga normbrytande beteende behöver se olika ut då det finns stor variation mellan människor kring vilka behov de har.

2.6 Socialt arbete

Socialt arbete definieras på olika sätt beroende på vem som tillfrågas, men gemensamt är att det innefattar insatser som genomförs för att stödja utsatta individer och familjer, samtidigt som det också innefattar myndighetsutövning. Detta innebär att socialarbetare ofta måste balansera rollen som en hjälpare hand med uppgiften att upprätthålla samhällsliga regler och bestämmelser (Börjesson & Börjesson, 2015, s. 10). Författarna menar att socialt arbete ses som en dynamisk process där både socialarbetaren och klienten aktivt bidrar till dess utformning genom deras interaktion. Det handlar om att bygga relationer, förstå klientens behov och att arbeta mot att uppnå hållbara lösningar på sociala problem. En central del av socialt arbete är också att förstå och hantera de motsättningar och

utmaningar som uppstår i praktiken. Detta kräver ett medvetet förhållningssätt och en teoretisk grund för att kunna utveckla det professionella arbetet (Börjesson & Börjesson, 2015, s. 11).

Det är även viktigt att betona att socialt arbete inte är statiskt utan ständigt förändras och anpassas efter de aktuella behoven i samhället. Socialt arbete är därför inte något som enkelt kan definieras utan är beroende av den specifika kontexten och de individer som är involverade. Denna mångfald av perspektiv innebär att socialt arbete fyller en viktig funktion i att hjälpa individer i utsatta situationer och bidrar till att skapa ett mer mänskligt samhälle (Börjesson & Börjesson, 2015, s. 44).

3. Teori

Under detta avsnitt så presenteras de två teorier som använts när resultatet analyserats och tolkats.

3.1 Anknytningsteorin

Anknytningsteorin är en psykologisk modell skapad av John Bowlby och fokuserar på hur tidiga relationer mellan barn och vårdgivare påverkar individens beteende och emotionella utveckling genom livet. Grundläggande för teorin är idén att tidiga anknytningsmönster, det vill säga barnets relation till sina primära vårdgivare, bildar en grund för framtida relationer och beteende beroende på om anknytningen är trygg eller otrygg (Broberg, Mothander & Granqvist, 2020, s. 76). Författarna beskriver vidare att barn utvecklar olika typer av *anknytningsbeteenden* baserat på vårdgivarens responsivitet och tillgänglighet. Anknytningen kan vara trygg, undvikande, ambivalent, eller desorganiserad, vilket påverkar barnets emotionella och sociala anpassning. Ett tecken på en otrygg anknytning som relaterar till denna studie är att ett barn har ett aggressivt beteende. Broberg et al. (2020, s. 76) skriver att detta kan handla om en reaktion från barnet när denne separeras från sin vårdare. Aggressiviteten är ett sätt att försöka förhindra att behöva bli lämnad själv eller ignorerad trots tydliga anknytningssignaler, såsom till exempel gråt.

Ett annat centralt begrepp inom anknytningsteorin är *inre arbetsmodeller*, som föreslår att individer bildar inre representationer av sig själva och andra baserade på tidigare erfarenheter med vårdgivare. Dessa modeller styr sedan barnets framtida relationer och självuppfattning (Broberg et al., 2020, s. 257). Barnet studerar vilket värde denne och dess beteenden har i vårdgivarens ögon och det är det som ligger till grund för hur representationen av självet och andra människor utvecklas. Här är barnets erfarenheter av hur vårdgivaren hanterat situationer där barnet är ledset eller upplevt rädsla avgörande, enligt teorin. Barnets erfarenheter av hur tillgänglig vårdgivaren är vid dessa situationer som vi kan kalla för *farosignaler* blir således avgörande för hur barnets representation av andra utvecklas. Det handlar alltså om förutsägbarheten kring huruvida det finns stöd från föräldern att få eller inte när barnet behöver det. Denna teori valdes då mycket av studiens resultat handlar om barnets hemma förhållanden, vad de exponeras för och hur de behandlas. Studien har också sociala inlärningsteorin

som teoretisk bakgrund och även den är relevant för att förstå hur faktorer i barndomen leder människor till att begå våldshandlingar.

Anknytningsteorin valdes för denna studie eftersom den erbjuder en förståelse för hur tidiga relationer och anknytningsmönster påverkar barnets utveckling och beteende. Teorin stödjer studien i undersökningen av hur negativa tidiga erfarenheter kan bidra till utvecklingen av ett våldsamt beteende. En av fördelarna med anknytningsteorin är den har starkt empiriskt stöd och relevans för att förstå både normala och patologiska utvecklingsmönster. Den kan ibland kritiserats för att vara deterministisk (Schneider, 1991, s. 254), vilket innebär att den kan överbetona betydelsen av tidiga erfarenheter på bekostnad av senare utvecklingsmöjligheter och kontextuella faktorer. Vidare fokuserar teorin främst på relationer med primära vårdgivare och kan därmed underbetona andra viktiga influenser såsom kamrater och andra viktiga personer i barnets liv.

3.2 Social inlärningsteori

Social inlärningsteori, som grundades av Albert Bandura, har sina rötter både i behavioristisk och kognitiv psykologi. Behavioristisk inlärningsteori fokuserar på att studera det observerbara beteendet. Kognitiv teori framhäver att människors tankar, föreställningar och värderingar påverkar hur de agerar och reagerar i sociala sammanhang. Banduras sociala inlärningsteori integrerar dessa två perspektiv genom att erkänna både beteendemässiga och kognitiva aspekter av inläring. Denna teori betonar att människor lär sig genom att observera och imitera andras beteenden och att sociala konsekvenser och händelser spelar en avgörande roll i denna process. Enligt social inlärningsteori finns det två huvudsakliga inlärningsprocesser: direkt inläring och modellinläring (Angelöw, Jonsson, & Stier, 2016, s. 63) Direkt inläring sker genom egna erfarenheter där beteenden förstärks eller bestraffas, vilket leder till att individen anpassar sitt beteende för att maximera belöningar och minimera bestraffningar. Modellinläring innebär att individer lär sig genom att observera andras beteenden och de konsekvenser som följer.

För att modellinläring ska ske enligt Bandura måste fyra steg uppfyllas:

1. Uppmärksamhet: Individen måste fokusera på och uppmärksamma modellen som utför beteendet.
2. Retention: Beteendet måste lagras i minnet för att kunna återges senare.
3. Reproduktion: Individen måste ha fysisk och mental kapacitet att imitera beteendet.
4. Motivation: Individen måste ha en anledning eller incitament att utföra beteendet, ofta baserat på huruvida modellen belönas eller bestraffas.

Ett klassiskt exempel på modellinläring är Banduras berömda experiment med en docka (Angelöw, Jonsson & Stier, 2016, s. 65). Experimentet omfattade barn i åldrarna 3-6 år som fick bevittna hur en vuxen person slår en docka med en klubba. I ett andra experiment så var den vuxna inte alls aggressiv och i det tredje så använde den vuxna förutom fysisk aggression även verbal sådan. Experimenten visade tydligt att de barn som exponerats för våld var mer benägna att själva utöva fysisk aggression, jämfört med den som exponerats för den icke-aggressiva vuxna personen.

Social inlärningsteori valdes för denna studie på grund av dess förmåga att förklara hur individer lär sig beteenden genom observation och imitation, vilket är centralt för att förstå hur våldsamt beteende kan utvecklas hos barn. Teorin erbjuder en strukturerad ram för att analysera hur barn påverkas av sina sociala miljöer och hur de internaliserar beteenden genom att observera vuxna och andra viktiga personer i deras liv. Teorin är till hjälp för att analysera hur familjerelaterade samt sociala- och miljömässiga faktorer påverkar beteendeutveckling. Emellertid finns det också begränsningar med teorin. Den kan ibland kritiseras för att överbetona observerbart beteende och underbetona individuella skillnader och inre kognitiva processer som kan påverka inlärning (Aliakbari, Parvin, Heidari & Haghani, 2015, s. 6). Dessutom fokuserar teorin huvudsakligen på yttre påverkan, vilket kan leda till en begränsad förståelse av hur interna faktorer som genetik och personlighetsdrag spelar in i beteendeutveckling.

4. Metod och forskningsansats

I detta kapitel så kommer jag att redogöra för den metodik som användes i denna studie. Kapitlet inleds med att beskriva studiens forskningsansats och den valda metodologin. Därefter redovisas urvalet av artiklar samt specifika inklusions- och exklusionskriterierna för urvalet. Även datasökningen presenteras och hur insamlade data bearbetades genom tematisk analys, inklusive kodning och tematisering av data. Kapitlet innehåller också de etiska övervägandena som gjordes under studiens gång för att säkerställa integritet och trovärdighet i forskningen.

Syftet och forskningsfrågorna i denna studie besvaras genom en strukturerad litteraturstudie med en abduktiv ansats. Den abduktiva ansatsen valdes eftersom den kombinerar styrkorna i både induktiva och deduktiva metoder, vilket gör den lämpad för att utforska komplexa och dynamiska områden som våldsprevention inom socialt arbete. Enligt Kvale & Brinkmann (2014, s. 240) är en abduktiv ansats fördelaktig i forskningsområden som involverar mänskligt beteende och sociala fenomen, där förhållandena ofta är oförutsägbara och föränderliga. Den abduktiva ansatsen tillåter forskare att röra sig fram och tillbaka mellan teori och empiri, vilket möjliggör en mer flexibel och nyanserad förståelse av forskningsproblemet. I denna studie innebär det att identifiera mönster och samband mellan barndomsfaktorer och våldsamt beteende genom att integrera inhämtade data från inkluderade artiklar med anknytningsteorin och social inlärningsteori. Genom att använda en abduktiv ansats kan studien anpassa sig efter de data som samlas in, vilket gör det möjligt att identifiera nya insikter och justera teoretiska perspektiv allteftersom analysen fortskrider.

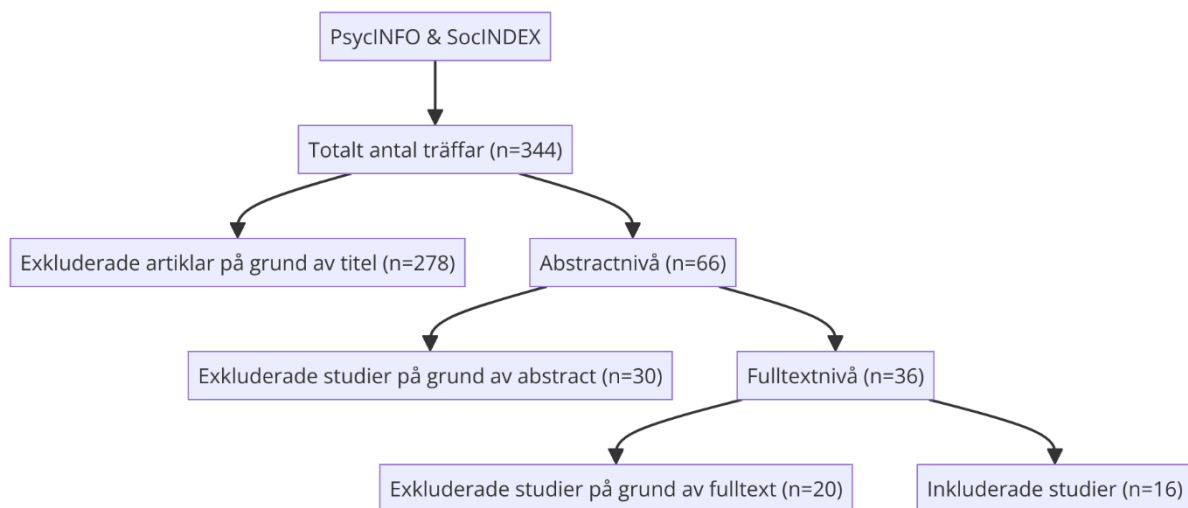
En litteraturstudie påminner om en litteraturoversikt och kan liknas vid en resumé över ett avgränsat vetenskapligt område (Friberg, 2022, s. 185). Författaren menar vidare att det krävs en viss systematik även i en strukturerad litteraturstudie och att en sådan studie i mångt och mycket liknar en systematisk litteraturoversikt. I en studie på kandidatnivå är det lämpligare med en strukturerad litteraturstudie då

det ställs lägre krav, t.ex. på bredden i datainsamlingen, än vid en systematisk litteraturoversikt. Det finns också många fördelar med att göra en sekundäranalys, inte minst att det oftast inte finns tid för att själv samla in lika mycket empiri som det går att analysera via tidigare studier (Bryman, 2018, s. 385). Vad som utmärker en litteraturstudie och litteraturoversikter är vikten av att söka, välja och analysera vetenskapliga studier kopplade till ett syfte och frågeställningar (Friberg, 2022, s. 187). I litteraturen går det att finna många olika definitioner på begreppet litteraturoversikt eller litteraturstudier och deras genomförande. Görs studien på ett *systematiskt* sätt så går det att göra en tydlig distinktion från icke-systematiska tillvägagångssätt. I de fall där översikten kallas systematisk så har den t.ex. genomgått en litteratursökning, kvalitetsgranskning, syntes, analys och rapportering. För att säkerställa studiens trovärdighet, validitet och reliabilitet så användes en mall med frågor (Friberg, 2017, s. 187) för att kvalitetsgranska samtliga inkluderade studier. Samtliga artiklars syfte, urval, metod och resultat framgår också av urvalstabellen. Valet av metod kan påverka validiteten och trovärdigheten genom att författarnas förförståelse påverkar urvalet för att bekräfta deras teorier. Därför har det i denna studie varit avgörande att upprätthålla ett objektiva och kritiska förhållningssätt vid både urvalet och genomgången av studier för att undvika förvrängningar eller feltolkningar av innehållet, vilket i sin tur ökar studiens trovärdighet och tillförlitlighet.

4.1 Urval

Det är sällan som sökningar i databaser ger tillfredsställande resultat efter första sökningen. Östlundh (2022, s. 101) skriver att resultatet av datasökningarna behöver analyseras och revideras upprepade gånger för att komma närmre det slutgiltiga litteratururvalet. Författaren skriver vidare att det är viktigt att ha en utarbetad metod för att hantera litteraturen som kommit fram i sökningarna. Ofta kan det räcka med att läsa titeln för att göra bedömningen huruvida artikeln är relevant eller inte. Om titeln verkar relevant för syftet och frågeställningarna så kan nästa steg vara att läsa ämnesorden och studiens abstract.

I arbetet med att hitta relevanta artiklar till denna litteraturstudie användes förbestämda inklusions- och exklusionskriterier. Ett antal artiklar som hade en relevant titel exkluderades under urvalet på grund av att de mötte ett eller flera exklusionskriterier. Ett antal artiklar avancerade i urvalsprocessen genom att möta inklusionskriterier, för att sedan exkluderades efter läsning av abstract eller fulltext. Enligt Östlundh (2022, s. 106) är det fördelaktigt att dokumentera och redovisa processen i val av litteratur. I figur 1 redovisas urvalsprocessen i form av ett flödesschema.

Figur 1. Flödesschema

4.2 Inklusions- och exklusionskriterier

Som en del av systematiken i en litteraturstudie så används inklusions- och exklusionskriterier som syftar till att begränsa och öka relevansen i sökningarna. När forskaren ska kvalitetsgranska artiklar så resulterar detta i att vissa exkluderas och andra inkluderas. Det är motiveringen till valet av inkludering och exkludering som kallas inklusions- och exklusionskriterier och dessa är i regel styrda av studiens syfte och frågeställningar (Segesten, Friberg, Dahlborg Lyckhage, & Östlundh, 2022, s. 53). I denna litteraturstudie har fokus riktats mot studier som undersöker faktorer i barndomen, från födseln upp till 12 års ålder, med ett tidsintervall från 2003 till 2023. Endast peer-reviewed artiklar i fulltext har inkluderats för att säkerställa vetenskaplig tillförlitlighet i de studier som granskas. Exkluderingskriterierna i denna studie innefattar forskning utanför det angivna tidsintervallet, studier som inte är peer-reviewed, artiklar som inte finns tillgängliga i fulltext, samt forskning som ligger utanför åldersintervallet 0-12 år. Dessa avgränsningar bidrar som tidigare nämnt till att smalna av sökningarna och öka relevansen till syftet och frågeställningarna. Redovisning av samtliga inkluderade artiklar finns redovisade i tabell 2 och de artiklar som exkluderats på abstractnivå redovisas i Bilaga 1.

4.3 Datasökning

För att få en så stor bredd som möjligt i sökningarna men bibehålla relevansen så gjordes först en inledande litteratursökning. Syftet med detta är att få så mycket bakgrundsinformation som möjligt för att sedan kunna genomföra den egentliga litteratursökningen (Östlundh, 2022, s. 81). I den inledande litteratursökningen så blir det ofta flera tusen träffar, vilket är svårt att hinna screena inom ramen för en kandidatuppsats. Istället användes artiklarna som inspiration till sökord och olika kombinationer. Då det inte är möjligt att söka på innebörden av ord eller meningar (Östlundh, 2022, s. 90) så var detta ett viktigt steg för att hitta träffsäkra sökord. När relevanta sökord och ordkombinationer som passar

studiens syfte samt frågeställningar hittades påbörjades den systematiska litteratursökningen. Samtliga litteratursökningar gjordes mellan 28 mars och 10 april 2024. Databaserna som användes var PsyINFO samt SocINDEX och finns tillgängliga genom Marie Cederschiöld högskola. Vilka sökord som användes i litteratursökningen framgår av tabell 1. Vidare framgår vilken databas som användes, antalet träffar samt antalet artiklar som inkluderades från sökningen.

Tabell 1. *Sökord och ordkombinationer vid sökning i akademiska databaser.*

Sökord	Databas	Antal träffar	Antalet inkluderade artiklar
childhood AND risk factors AND violent crime OR violent delinquency	PsycINFO	228	10
childhood AND predictors AND violence	SocINDEX with full text	97	6
childhood AND risk factors AND violent crime	SocINDEX with full text	19	0

Tabell 2. Urvalstabell

Studie	Syfte	Urval	Metod	Resultat
Herrenkohl, T. I., & Jung, H. (2016). <i>Effects of child abuse, adolescent violence, peer approval and pro-violence attitudes on intimate partner violence in adulthood.</i>	Syftet med studien var att analysera faktorer i barndomen och tonåren för att komma närmare förståelsen för hur dessa faktorer påverkar att vuxna människor blir utsatta av- eller utsätter sin partner för våld.	Data kommer från en longitudinell studie som startade på 1970-talet med ett urval av 457 förskoleålders barn som senare följde upp på lågstadiet, som tonåringar och vuxna.	Studien var kvantitativ och forskarna gjorde långsiktiga uppföljningar och datainsamlingar vid olika åldrar.	Våldsutsatthet och våldsutövande i en nära relation i tonåren var starka prediktorer för utsatthet och våldsutövning i vuxen ålder. Även utsatthet för barnmisshandel hade ett samband med våldsutsatthet och våldsutövande i nära relation i vuxen ålder.
Curtis, A., Harries, T., Pizzirani, B., Hyder, S., Baldwin, R., Mayshak, R., Walker, A., Toumbourou, J. W., & Miller, P. (2023). <i>Childhood Predictors of Adult Intimate Partner Violence Perpetration and Victimization. Journal of Family Violence</i>	Studiens syfte var att uppdatera och utöka tidigare systematiska översikter genom att identifiera nya longitudinella riskfaktorer för våld i nära relationer och undersöka om det går att skilja mellan riskfaktorer för att utöva och utsättas för våld. Detta inkluderade en granskning av riskfaktorer såsom barn- och ungdomsmisshandel, risker i familjeförhållanden och beteende problem.	Urvalet för denna systematiska översyn bestod av tolv studier som uppfyllde inklusionskriterierna om att prospektivt undersöka barndoms- och ungdomsprediktorer (före 18 års ålder) för våld i nära relation vid vuxen ålder och våldsutsatthet..	Studien är en litteraturöversikt med longitudinell karaktär som analyserar tidigare översikter om riskfaktorer som kan förutse våld i nära relation.	Studien visade att barndomsupplevelser av misshandel och försummelse, negativa familjefaktorer som hård disciplin och kriminalitet i familjen, samt antisocialt beteende och påverkan från antisociala kamrater under uppväxten ökar risken för att bli både förövare och offer för våld i nära relationer i vuxen ålder.
Leschied, A., Chiodo, D., Nowicki, E., & Rodger, S. (2008).	Studiens syfte var att undersöka långsiktiga effekter av barndoms-	Trettioåtta studier som mötte urvalskriterierna inkluderades i	Studien är en metaanalys där forskarna använde en	Studiens resultat visar att beteendeproblem (aggression,

<p><i>Childhood predictors of adult criminality: A meta-analysis drawn from the prospective longitudinal literature.</i></p>	<p>och ungdomsupplevelser och dess utfall i vuxen ålder.</p>	<p>metaanalysen. Dessa studier var prospektiva och longitudinella, spårande olika barndoms- och familjefaktorer. Sammanlagt omfattade urvalet 66,647 deltagare, varav 43,586 var män och 19,233 var kvinnor. Deltagarna kom främst från Skandinavien, USA, Danmark, Australien och Nya Zeeland, Holland och Storbritannien.</p>	<p>databas med både publicerade och opublicerade studier från stora elektroniska databaser som Psychinfo, ERIC, Social Work Abstracts, Medline och Criminal Justice Abstracts. Endast prospektiva och longitudinella studier inkluderades, med begränsningar i publiceringsdatum från 1994 till 2004.</p>	<p>uppmärksamhetsproblem, rastlöshet etc), psykisk ohälsa och familjefaktorer var prediktorer för våld senare i livet. Studien pekar på vikten av interventioner som fokuserar på föräldraskap, beteendeproblem och psykisk ohälsa.</p>
<p>Zurbriggen, E. L., Gobin, R. L., & Freyd, J. J. (2010). <i>Childhood emotional abuse predicts late adolescent sexual aggression perpetration and victimization.</i></p>	<p>Syftet med studien var att utforska rollen som psykisk misshandel under barndomen spelar för att förutsäga sexuellt aggressivt beteende och utsatthet i sena tonåren. Forskarna syftade till att avgöra om emotionell misshandel under barndomen är en signifikant prediktor för sexuella aggressioner senare i livet, separat från effekterna av fysisk och sexuell misshandel.</p>	<p>Studien genomfördes med studenter som går andra året på college med totalt 184 deltagare (79 män och 105 kvinnor). Dessa individer var del av en större tvåårig longitudinell studie som började när de var förstaårsstudenter. Deltagarna var främst europeisk-amerikaner, men urvalet inkluderade också asiatisk-amerikaner, latinamerikaner, afroamerikaner.</p>	<p>Studien var av kvantitativ karaktär och deltagarna fyllde i enkäter om sina upplevelser av fysisk, sexuell och emotionell misshandel i barndomen, samt deras erfarenheter av sexuell aggression som utövare och offer i sena tonåren. Studien kontrollerade för andra former av misshandel och inkluderade ett mått på social önskvärdhet</p>	<p>Studien fann att psykisk misshandel i barndomen var den starkaste prediktorn för sexuell aggression som utövare bland kvinnor och för sexuell utsatthet bland män, jämfört med fysisk och sexuell misshandel. Psykisk misshandel var också en marginellt signifikant prediktor för sexuell utsatthet bland kvinnor. Dessa resultat understryker vikten av psykisk misshandel som en betydande faktor i sexuell aggression, vilket tyder på att interventioner för att</p>

			för att ta hänsyn till potentiella bias i självrapportering. De huvudsakliga verktygen för datainsamling var Brief Betrayal Trauma Survey för barndomsmisshandling och Sexual Experiences Survey för sexuell aggressivitet i tonåren.	minska sexuellt våld bör adressera psykisk misshandel specifikt.
Weaver, C. M., Borkowski, J. G., & Whitman, T. L. (2008). <i>Violence breeds violence: Childhood exposure and adolescent conduct problems.</i>	Syftet med studien är att undersöka sambandet mellan barns utsatthet för våld och beteendeproblem under tonåren, med särskilt fokus på barn till tonårsmödrar. Forskarna vill utforska hur tidig exponering för våld påverkar senare beteendevikelser och hur socioemotionella faktorer under barndomen kan påverka dessa effekter	Deltagarna i studien bestod av 88 förstagångsmödrar som var tonåringar och deras barn. Dessa rekryterades under sin tredje trimester av graviditeten från bländ annat sjukhus i South Bend, Indiana, och Aiken, South Carolina. Studien inkluderade huvudsakligen afroamerikanska (61,5%), europeisk-amerikanska (32%) och latinamerikanska (6,5%) deltagare.	Studien hade en kvalitativ forskningsmetod för att samla och analysera data. Data samlades in vid fem olika tidpunkter: prenatal, när barnen var 3, 10 och 14 år gamla, och en uppföljning gjordes när barnen var mellan 14 och 17 år.	Studien visade att tidig exponering för våld var en signifikant prediktor för kriminella och våldsamma beteenden under tonåren, även efter kontroll för prenatala moderliga aggressioner och tidiga externa beteendeproblem hos barnet. Social kompetens och depression under barndomen hade en moderat effekt på sambandet mellan tidig våldsexponering och beteendeproblem i tonåren.
Kozak, R. S., Gushwa, M., & Cadet, T. J.	Studien syfte var att undersöka hur sexuella	Studien inkluderade 813 deltagare (368	Forskarna utförde sekundärdataanalyser	Resultaten visade att deltagare som hade upplevt

<p>(2018). <i>Victimization and Violence: An Exploration of the Relationship Between Child Sexual Abuse, Violence, and Delinquency.</i></p>	<p>övergrepp i barndomen påverkar kriminella och våldsamma beteenden under ungdomsåren.</p>	<p>män och 445 kvinnor) som antingen hade rapporterat om missförhållanden eller identifierats som riskgrupp baserat på demografiska riskfaktorer.</p>	<p>på uppgifter samlade från LONGSCAN, som är en samling studier som alla undersökt risk och skyddsfaktorer som är kopplade till barnmisshandel. De analyserade självrapporterade data om sexuella övergrepp och deltagarnas deltagarna i kriminella och våldsamma beteenden under det senaste året.</p>	<p>sexuella övergrepp som barn hade 1,7 gånger högre sannolikhet bli våldsamma senare i livet jämfört med dem som inte hade upplevt det. Flickor som fallit offer för sexuella övergrepp var mindre benägna att bli våldsamma jämfört med pojkar.</p>
<p>Farrington, D. P. (2019). <i>The development of violence from age 8 to 61.</i></p>	<p>Studiens huvudsyfte var att undersöka utvecklingen av våldsbeteende från barndomen till vuxen ålder. Studien syftade vidare till att utforska kontinuiteten i våldsbrott och identifiera riskfaktorer under barndomen som är associerade med våldsbrott senare i livet.</p>	<p>Deltagarna i studien var 411 män från en arbetarklassbakgrund i södra London. Studien inkluderade även intervjuer med deras föräldrar och barn..</p>	<p>Studien är en prospektiv longitudinell studie som använt både intervjuer och officiella kriminalregister för att samla in data. Männen har intervjuats vid flera tillfällen under sitt liv (vid 8, 10, 14, 16, 18, 21, 25, 32 och 48 år). Självrapporterat våldsbeteende har också mätts. Forskarna har använt</p>	<p>Resultaten visar att några av de mest signifikanta riskfaktorerna i barndomen för senare våldsbrott inkluderar hög benägenhet till risktagande, låg verbal intelligens, destruktiva familjeförhållanden, stränga uppfostringsstrategier, hyperaktivitet och stort antal familjemedlemmar.</p>

			<p>sig av brottsregister för att fånga upp officiella uppgifter om våldsbrott och andra typer av brott. Forskarna använde en kvantitativ med statistisk analys av sambanden mellan tidiga riskfaktorer och senare våldsamma beteenden.</p>	
<p>Jacobsen, S. K., & Zaatut, A. (2022). <i>Quantity or quality?: Assessing the role of household structure and parent-child relationship in juvenile delinquency.</i></p>	<p>Studien syftar till att utvärdera sambanden mellan hushållsstruktur och kvaliteten på förälder-barn-relationer med ungdomsbrottslighet. Forskarna undersöker om antalet föräldrar i hushållet (kvantitet) eller kvaliteten på deras relation till barnen har något samband med ungdomsbrottslighet.</p>	<p>Deltagarna i studien är hämtade från den nationella longitudinella studien "Adolescent to Adult Health" (Add Health), med ett urval på 4,626 ungdomar från olika hushållsstrukturer.</p>	<p>Studien var kvantitativ och forskarna använde variabler som ålder, kön, ras och socioekonomisk status för att kontrollera deras effekt på ungdomsbrottslighet, uppdelad i tre kategorier: statusbrott, egendomsbrott och våldsbrott. Analyserna genomfördes med Poisson-regression och negativ binomialregression beroende på brottstypen.</p>	<p>Studien visar att även om antalet föräldrar i ett hushåll inte minskade ungdomsbrottslighet, så hade kvaliteten på förälder-barn-relationerna en signifikant inverkan. Starka relationer minskade sannolikheten för alla typer av kriminella beteenden. Detta understryker betydelsen av att stärka familjebandet över att bara fokusera på familjestrukturen.</p>

<p>Huesmann, L. R., Dubow, E. F., Boxer, P., Bushman, B. J., Smith, C. S., Docherty, M. A., & O'Brien, M. J. (2021). <i>Longitudinal predictions of young adults' weapons use and criminal behavior from their childhood exposure to violence.</i></p>	<p>Syftet med studien är att undersöka sambanden mellan ungdomars (7-17 år) exponering för vapenvåld och deras senare benägenhet att bete sig våldsamt med vapen. Forskarna syftar till att utforska hur tidig exponering för vapenvåld påverkar sannolikheten för vapenbrott och våldsbrott i vuxen ålder.</p>	<p>Studien omfattade 426 högriskungdomar från Flint, Michigan, som var i andra, fjärde eller nionde klass under läsåren 2006–2007. Dessa ungdomar valdes ut för att de levde i en miljö med hög risk för vapen användning.</p>	<p>Studien är kvantitativ och använder data från en 10-årig longitudinell studie där datainsamling skett vid fyra tillfällen. Flera regressionsanalyser användes för att kontrollera för aggressivitet, intellektuella prestationer och föräldrarnas inkomst, utbildning och historia av aggressivitet.</p>	<p>Resultaten visar att tidig exponering för vapenvåld är signifikant korrelerad med senare vapenbärande, användning eller hot om användning av vapen, lagföringar för vapen användning och våldsbrott tio år senare. Särskilt noteras att tidig exponering för våld i videospel förutspår senare användning eller hot om att använda vapen, samt normativa övertygelser om att vapen användning är acceptabelt.</p>
<p>Wolfe, D. A., Crooks, C. V., Lee, V., McIntyre-Smith, A., & Jaffe, P. G. (2003). <i>The effects of children's exposure to domestic violence: A meta-analytic review.</i></p>	<p>Studiens syfte var att utforska riskfaktorer som hade ett samband med dejtingvåld mellan äldre tonåringar. Forskarna undersökte riskfaktorer hos barn i grundskolan samt gymnasiet.</p>	<p>Studien inkluderade 401 barn (43% flickor) som följdes från de började i förskoleklass till de var 18 år gamla. Barnen valdes baserat på deras exponering för aggressiva familjeförhållanden och uppföljningen inkluderade rapporter från både föräldrar, lärare och ungdomarna själva.</p>	<p>Studien var kvantitativ studie och använde longitudinella data samlade från flera olika källor för att mäta familjedynamik och barnets beteenden. Beteendeproblem i hemmet och i skolan värderades separat för att göra unika förutsägelser om dejtingvåld i senare ungdom. Forskarna använde också statistiska analyser</p>	<p>Resultaten visar att tidig exponering för konfliktfyllda familjeförhållanden är en signifikant riskfaktor för både utövande och utsatthet för våld i dejtingrelationer bland äldre tonåringar. Studien belyser specifikt hur tidiga aggressiva beteenden i hemmet kan överföras till skolan och senare till romantiska relationer, vilket ökar risken för dejtingvåld.</p>

			för att utforska relationerna mellan tidiga exponeringar för aggressivitet inom familjen och senare våld i dejtingrelationer.	
Lo, C. C., Ash-Houchen, W., Gerling, H. M., & Cheng, T. C. (2020). <i>From Childhood Victim to Adult Criminal: Racial/Ethnic Differences in Patterns of Victimization—Offending among Americans in Early Adulthood.</i>	Syftet med studien var att utforska om och hur tidig utsatthet för våld (både direkt och indirekt) påverkar senare brottsligt beteende, samt att undersöka om denna relation skiljer sig mellan olika ras/etniska grupper.	Data hämtades från National Longitudinal Survey of Youth 1997 cohort. Studien inkluderade 58,783 personer som var mellan 12-16 år vid första datainsamlingen.	Metoden som användes var kvantitativ och forskarna använde generaliserade skattningsekvationer (Generalized Estimating Equations, GEE) för att analysera data. Denna metod valdes för att hantera upprepade mått av samma variabler över tid.	Resultaten visade att upplevelser av våld som barn ökade sannolikheten för att begå brott, även våldsbrott, i tidig vuxenålder över alla undersökta ras/etniska grupper. Resultaten indikerade också att det fanns distinkta mönster i relationen mellan utsatthet för våld och brottslighet för varje grupp.
Pereda, N., Greco, A. M., Díaz-Faes, D. A., Eisner, M., & Ribeaud, D. (2022). <i>Early childhood predictors of teen dating violence involvement at age 17.</i>	Studiens syfte var att undersöka hur riskfaktorer under tidig barndom (vid 7 års ålder) påverkar risken för att ungdomar ska utöva våld mot varandra i dejting relationer vid 17 års ålder.	Urvalet bestod av 644 ungdomar av olika etniciteter (57.14% kvinnor, medelålder 17,47 år), varav de flesta (90%) var födda i Schweiz, medan över hälften av deras föräldrar (60%) var födda i andra länder.	Studien är kvantitativ och använde latent klassanalys för att identifiera olika profiler av deltagarnas involvering i våld i dejtingrelationer. Deltagarna kategoriseras i tre grupper baserat på deras erfarenheter: de utan involvering, de	Resultaten visar att barn som vid 7 års ålder var utsatta för fysisk bestraffning eller mobbning hade en betydligt högre sannolikhet att tillhöra gruppen som både utsatte andra för och själva utsattes för kontrollerande och fysiskt våld vid 17 års ålder.

			<p>som var förövare/offren för kontrollerande beteenden, och de som var förövare/offren för både kontrollerande beteenden och fysiskt våld.</p>	
<p>Sitnick, S. L., Shaw, D. S., Weaver, C. M., Shelleby, E. C., Choe, D. E., Reuben, J. D., & Gilliam, M. (2017). <i>Early childhood predictors of severe youth violence in low-income male adolescents.</i></p>	<p>Syftet med studien var att avgöra om individuella, familjerelaterade och samhällliga riskfaktorer från tidig barndom (18 till 42 månaders ålder) ökar risken för våldsamt beteende i tonåren.</p>	<p>Urvalet bestod av 310 pojkar med låg inkomst som bodde i ett urbant område. Dessa deltagare följdes prospektivt från 18 månaders ålder till tonåren (15–18 år).</p>	<p>Studien är kvantitativ och använder multivariata analyser för att utforska påverkan av riskfaktorer i tidig barndom på senare våldsamt beteende. Riskfaktorerna som studeras inkluderar familjeinkomst, uppforstringsstrategier, trots hos barnet och emotionell reglering, samt minoritetsstatus under småbarnsåren. Studien baseras främst på data som samlats in från regelbundna uppföljningsbesök och bedömningar från deltagarna i barndomen upp till tonåren.</p>	<p>Resultaten visade att även om familjeinkomst var en signifikant faktor för att skilja mellan ungdomar utan brottsregister och de med icke-våldsamma gripanden, spelade faktorer som neglegering, trotsigt beteende, emotionell reglering och minoritetsstatus under småbarnsåren en betydande roll för att skilja mellan dem som gripits för våldsamt beteende och de som aldrig gripits eller gripits för icke-våldsamma beteenden. Studien understryker vikten av tidiga förebyggande åtgärder som riktar in sig på dessa riskfaktorer för att potentiellt minska allvarligt ungdomsvåld.</p>

<p>Sitnick, S. L., Galán, C. A., & Shaw, D. S. (2019). <i>Early childhood predictors of boys' antisocial and violent behavior in early adulthood.</i></p>	<p>Forskningen syftade till att identifiera individuella, familjerelaterade och samhällrelaterade riskfaktorer från tidig barndom (18 till 42 månaders ålder) som förutsäger våldsbrott i sena tonår och tidig vuxenålder. Studien undersöker också sambandet mellan beteendeproblem (CP) och hyperaktivitet/uppmärksamhetsproblem (HAP) från 1,5 till 10 års ålder och deras relation till våldsamt och icke-våldsamt beteende.</p>	<p>Studien involverar 310 pojkar från låginkomstfamiljer i urbana områden.</p>	<p>Denna kvantitativa studie använde multivariata analyser för att undersöka sambandet mellan tidiga riskfaktorer i barndomen och senare utfall. Forskarna utforskade hur CP och HAP relaterade till antisociala och våldsamma beteenden.</p>	<p>Tidiga barndomsfaktorer som familjeinkomst, hemmiljö, emotionell reglering, trots och minoritetsstatus var signifikanta för att särskilja pojkar som begått våldsamma brott från de som inte gjort det. Studien visar också att barn med CP (conduct problems) och uppvisar höga nivåer av beteendeproblem under barndomen har större benägenhet att begå våldsbrott senare i livet. ADHD var inte lika starkt förknippad med våldsbrott senare i livet.</p>
<p>Kalvin, C. B., & Bierman, K. L. (2017). <i>Child and adolescent risk factors that differentially predict violent versus nonviolent crime.</i></p>	<p>Syftet med studien var att utforska och identifiera prediktorer för våldsbrott och icke-våldsbrott i tidig vuxenålder. Forskarna fokuserade på att särskilja vilka riskfaktorer under barndomen och tonåren som är specifika för våldsbrott respektive icke-våldsbrott.</p>	<p>Studien inkluderade 754 ungdomar (46% afroamerikaner, 50% europeisk-amerikaner, 4% andra; 58% män) som var överrepresenterade för aggressivt-störande beteende från "Fast Track"-studien, som involverade en preventiv intervention. Deltagarna rekryterades från 27 skolor i områden med</p>	<p>Studien är kvantitativ och använder data insamlade över tid (longitudinell data) från olika källor för att utforska riskfaktorer. Forskarna tittade på hur problem som aggression, svårigheter med att hantera känslor (emotionell dysreglering) och social isolering under</p>	<p>Studien fann att svårigheter som aggression, emotionell dysreglering och social isolering under barndomen direkt förutsäger våldsbrott i vuxen ålder. Även om dessa riskfaktorer i barndomen också förutspådde icke-våldsbrott, var vägen till våldsbrott mer betydande. Signifikanta indirekta vägar genom umgänge med antisociala vänner framträdde för icke-våldsbrott, men inte för</p>

		<p>hög risk i fyra olika platser i USA (Durham, Nashville, Seattle, och lantliga Pennsylvania).</p>	<p>barndomen påverkar risken för brottslighet i vuxen ålder. De undersökte även hur separation från föräldrar och umgänge med kamrater som uppvisar antisocialt beteende under tonåren kan kopplas till brott senare i livet.</p>	<p>våldsbrott, vilket tyder på att socialisering under tonåren spelar en mer distinkt roll i att förutsäga icke-våldsbrott än våldsbrott.</p>
<p>Makin-Byrd, K., & Bierman, K. L. (2013). <i>Individual and family predictors of the perpetration of dating violence and victimization in late adolescence.</i></p>	<p>Studien syftade till att undersöka hur aggressiva familjedynamiker under barndom och tidig ungdom påverkar förekomsten av våld i dejtingrelationer och utsatthet för våld i sena tonåren.</p>	<p>Studien följer 401 barn (43 % flickor) från början av förskolan till 18 års ålder. Urvalet inkluderade barn från fattiga områden med en överrepresentation av barn med beteendeproblem vid skolstart.</p>	<p>Forskarna använde en longitudinell metod där data samlades in över en 12-årsperiod. Data inkluderade rapporter från föräldrar, lärare och ungdomar själva om aggressivt beteende, familjedynamik och våld i dejtingrelationer.</p>	<p>Studien visade at barn som växer upp i aggressiva familjemiljöer där hårda straff och dålig förälder-barn relation hade en gögre risk att utveckla våldsbeteenden senare i livet. Studien visade också att barn som visade aggressivt trotsigt beteende under tidig ungdom hade högre risk att utföra våld i dejtning relationer.</p>

4.4 Bearbetning, analys och tolkning av insamlade data

Den data som samlats in bearbetades genom tematisk analys. Tematisk analys är en flexibel metod för att utforska insamlad data utan att vara bunden av strikt metodologiska ramar som till exempel grundad teori eller kritisk diskursanalys (Bryman 2018, s. 702). Tillvägagångssättet innebär att forskaren söker efter återkommande teman eller mönster inom data, vilka kan visa sig i olika former

såsom koder eller kategorier. I denna litteraturstudie har de inkluderade artiklarna bearbetats för att hitta teman, likheter och skillnader i hur faktorer i barndomen påverkar risken för våldsbrott senare i livet. Kodningen och dokumentationen av koder påbörjades redan under screeningen av artiklar som lästes i fulltext. Arbetet effektiviseras på detta sätt, vilket är i linje med Bryman (2018, s. 107) påpekande om att inte vänta för länge med att börja med kodningen. Kodningen som gjordes med begrepp från de inkluderade artiklarna följdes sedan av en tematisering. Syftet med tematiseringen var att gruppera ihop koderna till övergripande teman som sedan kunde analyseras vidare. De identifierade teman som skapats analyserades var för sig, och mellan varandra, i syfte att hitta likheter och skillnader i de fynd som forskarna gjort i de olika studierna. De övergripande teman som identifierades var faktorer som var familjerelaterade, individuella, sociala- och miljömässiga samt traumatiska erfarenheter. Slutligen tolkades materialet med hjälp av anknytningsteori samt social inlärningsteori för att svara på den andra frågeställningen om hur riskfaktorer och erfarenheter i barndomen kan utveckla det sociala arbetets arbete mot våld.

4.5 Etiska överväganden

Under studiens gång fanns en medvetenhet kring att balansera behovet av ny kunskap med skyddet av individens integritet. Trots att denna studie är en litteraturöversikt, vilket innebär att inga nya data samlas in eller individuella samtycken krävs, är det ändå av vikt att hantera etiska frågor kring de data som redan finns publicerade. Vetenskapsrådets (2017, s. 13) principer om individskydd är relevanta även i detta sammanhang, eftersom de berörda personerna i de inkluderade studierna kan tänkas påverkas indirekt av denna forskning.

Då det inte är möjligt att direkt tillämpa informations- och samtyckeskraV i en litteraturstudie, ligger fokus istället på att respektera konfidentialitets- och nyttjandekraven genom att endast använda offentligt tillgänglig och tidigare publicerade data. De inkluderade artiklarna i litteraturstudien har så noggrant som det varit möjligt granskats utifrån forskningsetiska aspekter, och inga brister har identifierats, exempelvis inte när det gäller samtyckeskraV vid barnsamtal. En annan viktig aspekt av forskningsetiken i denna studie är att undvika stigmatisering och felaktiga generaliseringar, särskilt när det gäller känsliga ämnen som faktorer i barndomen. I analysen som görs, utifrån inkluderade artiklar, så är det viktigt att redovisningen av det insamlade materialet inte sker på ett sätt som förstärker negativa fördomar eller leder till diskriminering (Vetenskapsrådet, 2017, s. 16). Det finns enligt Bryman (2018, s. 388) många risker med sekundära analyser eftersom forskaren inte känner materialet på samma sätt som den ursprungliga författaren. En aspekt är att den som analyserar befintlig empiri inte har kontroll över kvalitén på den data som samlats in. Genom att ta hänsyn till dessa aspekter så har ambitionen att säkerställa både etisk integritet och forskningskvalitet.

5. Resultat, tematisk analys och tolkning

I detta kapitel presenteras en analys och tolkning av materialet från de inkluderade studierna. Studiens första frågeställning besvaras under rubrikerna familjerelaterade faktorer, individuella faktorer, sociala- och miljömässiga faktorer samt traumatiska erfarenheter. Under analysen av praktisk tillämpning så kommer studiens andra frågeställning att besvaras.

5.1 Familjerelaterade faktorer

Majoriteten av de inkluderade studierna belyser sambandet mellan familjerelaterade faktorer och våldsamt beteende senare i livet. Den data som samlats in visar att det finns många olika typer av familjerelaterade faktorer som ökar risken för våld och gemensamt har de att de kan leda till stora negativa konsekvenser för den utsatte. Dessa konsekvenser kan visa sig genom till exempel ökat aggressivt och våldsamt beteende (Kozak, R. S., et al., 2018, s. 701). Andra familjerelaterade förutsättningar som belysts i litteraturen är effekten av destruktiva familjeförhållanden och kraftigt hård disciplin från föräldrar (Sitnick, S. L., et al., 2017, s. 35). Även Farrington (2019, s. 373) skriver att kraftigt hård disciplin fungerar som signifikanta riskfaktorer för våldsbrott senare i livet.

Författaren menar att den hårda disciplinen och de destruktiva familjeförhållandena kan föra med sig en normalisering av våld, vilket i sin tur ökar risken för våldsamt beteende hos barnen i familjen. Inkonsekventa och osunda uppfostringsstrategier diskuteras som riskfaktorer i flera av de granskade studierna. En annan typ av normalisering kan ske när barn bevittnar våld i hemmet. Detta kan leda till en form av acceptans för våld som en lämplig lösning på konflikter senare i livet. Enligt Dubow et al. (2021, s. 631) kan denna acceptans ses som en del av en större socialiseringsprocess där barn och ungdomar lär sig navigera i sina sociala miljöer baserat på de normer och värderingar som de observerat hemma. Curtis, Harries, Pizzirani, Hyder, Baldwin, Mayshak, Walker, Toumbourou, och Miller (2023, s. 1598) studie visar också indirekt exponering av våld såsom att bevittna våld i hemmet, ökar risken för våld i nära relation som vuxen. Här menar författarna att tidpunkten för exponeringen kan vara avgörande om det är låg eller hög risk. Det vill säga risken för utvecklingen av våldsamt beteende är inte lika hög beroende på vilken ålder barnet bevittnar våldet. Exponering för våld i hemmet kan också leda till användning av vapen enligt Dubow et al. (2021, s. 631), vilket också styrks av andra studier. Weaver et al. (2007, s. 97) lyfter exponering av våld i hemmet som en riskfaktor för att bära vapen, men menar att detta är i syfte att skydda sig själv från att bli utsatt snarare än av illvillighet. Detta visar på att det finns en sanning i Weaver och hans kollegors titel på deras studie *violence breeds violence*, det vill säga att våld föder våld.

Ett intressant fynd i en av de granskade artiklarna är att barn i ensamstående hushåll kan löpa lägre risk att engagera sig i våldsbrott senare i livet (Jacobsen & Zaatut, 2022, s. 39). Författarna har med resultatet i sin studie utmanat tidigare forskning som visat på att barn från ensamstående hushåll är i större risk. En förklaring till de tidigare studiernas slutsatser kan vara den traumatiska upplevelsen

som barn ibland utsätts för vid skilsmässor. Andra studier lägger istället vikt vid den minskade sociala kontrollen och uppsikten av barn till föräldrar som separerar. (Jacobsen & Zaatut, 2022, s. 40) menar att deras fynd om mindre risk kan förklaras med att barn med ensamstående föräldrar kan ha ett större ansvar över hemmet i form av hushållssysslor eller ta hand om syskon. Detta leder till mindre tid att umgås med antisociala vänner eller engagera sig i kriminalitet, som i sin tur ökar risken för våldsbrott. I linje med tidigare forskning visade studien också på den skyddande effekten av relationen mellan barn och deras föräldrar.

Det verkar som att även om skilsmässor och minskad social kontroll ökar risken, så bidrar starka barn-föräldrelationer till minskad risk eftersom barnet eller den unga har mycket att förlora på att begå våldsbrott. En av de inkluderade artiklarna i denna litteraturstudie kom fram till ett motsägande resultat där de fann bevis för att barn och unga (10-19 år) som bodde med en ensam förälder löper större risk för våldsbrott i tonåren (Pereda, Greco, Díaz-Faes, Eisner, Ribeaud, 2022, s. 2229). Studien undersökte faktorer i barndomen som ökar risken för våld i nära relation vid 17 års ålder och det är möjligt att barn i ensamhushåll utgör en riskfaktor för denna specifika typ av våldsbrott. Makin-Byrd and Bierman (2013, s. 542) forskar också på våld i nära relation i senare tonår och framhäver i likhet med tidigare nämnd studie att kvaliteten på barn-föräldrelationer har en stark koppling till våldsbrott. I denna analys blir det tydligt att riskfaktorer för generella våldsbrott är komplexa. En faktor i barndomen som ökar risken för våld i nära relation i vuxen ålder kanske inte är en riskfaktor för användning av vapen i tonåren trots att båda benämns som våldsbrott.

Fler familjerelaterade faktorer som återfinns i litteraturen är tidig avvisning från föräldrar (Sitnick et al., 2017, s. 35) och föräldrars egen utsatthet såsom psykisk ohälsa och missbruk (Leschied et al., 2008, s. 450). Sitnick och hans kollegor (2017, s. 36) diskuterar frågan om avvisande föräldraskap i deras analys av riskfaktorer för våldsbrott bland ungdomar och kommer fram till att avvisande föräldraskap under tidig barndom inte signifikant kunde skilja icke-brottslingar från våldsbrottslingar. Till skillnad från andra identifierade riskfaktorer, såsom socioekonomisk status, dysfunktionell emotionell reglering och minoritetsstatus, som visade starka samband med våldsamma utfall, framstår avvisande föräldraskap som mindre relevant i detta sammanhang för att skilja mellan de som skulle komma att utföra våldsbrott och de som inte skulle det.

5.2 Individuella faktorer

Många av de inkluderade artiklarna visar på flera individuella riskfaktorer som ökar risken för våldsbrott senare i livet. Tidigt aggressivt beteende, trots och svårigheter med emotionell reglering i barndomen var är exempel på personliga egenskaper som flera av studierna hade som gemensamma fynd. Studierna av Sitnick et al. (2017, s. 29) och Pereda et al. (2022, s. 2228) visar hur tidigt trotsigt beteende och bristande emotionell reglering är starkt förknippade med våldsbeteende senare i livet. Den senare studien kom fram till att beteendeproblem såsom aggressivt beteende var den mest robusta

prediktorn för våld i nära relation senare i livet. Författarna redovisade för att det innebär en högre risk om dessa beteendeproblem förekommer tidigt, vid 8-12 års ålder, än om de förekommer senare i tonåren (Pereda et al. 2022, s. 2221). Även om dessa egenskaper är individuella så kan de i vissa fall vara en konsekvens av familjerelaterade faktorer, såsom exponering för våld. Perada et al. (2022, s. 2220) menar beteendeproblematik kan vara ett symptom på exponering av våld som i sin tur kan leda till våld i nära relation senare i livet. Detta belyser samspelet mellan de faktorerna i de olika teman som analyseras. Makin-Byrd och Bierman (2013, s. 544), belyser också individuella faktorer under barndomen. Särskilt betonas hur aggressivt och trotsigt beteende, när det inte hanteras adekvat, kan öka risken för våld i kärleksrelationer under ungdomsåren. Dessa beteenden är vanliga hos små barn och det är inte alla eller en majoritet med trots eller aggressivitet som blir våldsamma i relationer under ungdomsåren. Makin-Byrd & Biermann (2013, s. 546) menar att det är först när dessa beteenden fortsätter under en lång tid och eskalerar som de realiserar som en signifikant riskfaktor. Problem med emotionell reglering är också en individuell riskfaktor som lyfts fram av de inkluderade studierna. Sitnick et al. (2017, s. 29) menar att barn med utmaningar med sin emotionella reglering kan bli våldsamma redan i förskolan. Författarna skriver att det finns både direkta och indirekta samband mellan emotionell reglering och våldsamt beteende. En indirekt väg är att barnet, på grund av sina problem att reglera sina känslor, ofta blir avvisad av vänner och på så sätt börjar umgås och identifiera sig med andra barn med beteendeproblem. När detta fenomen tittas på närmre är det lätt att förstå att det ena kan leda till det andra.

Studien av Farrington (2019, s. 373) fann faktorerna risktagning, låg verbal intelligens och hyperaktivitet som signifikanta prediktorer för våldsbrott genom hela livet. Pojkarna i studien följdes under en väldigt lång tid (3-61 år) och intressant nog så visar resultaten på att det inte bara är unga män som begår våldsbrott. Alla tre ålderskategorier, 10-20, 21-39 och 40-61 begick ungefär lika många våldsbrott under studiens gång (Farrington, 2019, s. 372). Det fanns dock skillnader i vilken ålder respektive riskfaktor som ökade risken för våldsbrott. Hyperaktivitet, som är känt för sin koppling till impulsiva beteenden och svårigheter med koncentration, är enligt studien en signifikant riskfaktor. Impulsiviteten som är typisk för hyperaktiva individer kan leda till dåligt genomtänkta beslut inklusive aggressiva handlingar, särskilt under stress eller provokation. Även Farringtons studie antyder att dessa riskfaktorer inte verkar isolerat utan påverkas av andra förutsättningar i livet såsom familjebakgrund, socioekonomisk status och utbildning.

5.3 Sociala- och miljömässiga faktorer

Det som händer runt omkring barnet, förutom dennes egna egenskaper och familjeförutsättningar, spelar också en roll i huruvida det utvecklas ett våldsamt beteende eller inte. Exponering för diverse destruktiva miljöer, minoritetsstatus och antisociala vänner är några av de sociala och miljömässiga riskfaktorerna som lyfts fram i de inkluderade artiklarna. Huesmann, Dubow, Boxer, Bushman,

Smith, Docherty, & O'Brien (2021, s. 631) diskuterar djupgående hur faktorer i barndomen påverkar risken för våldsamma brott senare i livet, särskilt i relation till exponering för vapen våld. Forskningen visar att barn som utsätts för vapen våld, oavsett om det är i grannskapet, familjen eller via media, har en ökad benägenhet att senare i livet bära på, använda eller hota att använda vapen. Studien understryker att sådan tidig exponering för våld inte bara ökar sannolikheten för att barnet kommer att acceptera användningen av vapen som normaliserat beteende, utan också att det faktiskt kommer att utöva sådant våld. Att våld normaliseras på det här sättet lyfts även av Farrington (2019, s. 373) som jag redovisat under familjefaktorer. En central del av diskussionen i Husmann et al. (2021, s. 631) behandlar våld som ett "smittsamt" beteende, vilket beskriver hur våld tenderar att spridas från individ till individ genom observation och efterliknande. Denna metafor hjälper till att förklara den sociala spridningen av våldsamt beteende och understryker vikten av miljöns påverkan på individens beteende. Enligt denna teori infekteras personer av våld genom att bevittna våldsamt beteende, vilket gör att de är mer benägna att agera våldsamt själva. Denna process beskrivs inte som fysisk närhet till våld, utan snarare som exponering genom observation.

Lo, Ash-Houchen, Gerling och Cheng (2020, s. 434) visar hur ras och etnicitet påverkar sambanden mellan tidigare våldsutsatthet och senare våldsamt beteende. Forskarna påvisar att ras- och etniska minoriteter oftare utsätts för både direkt och indirekt våld, vilket ökar risken för våldsamt beteende. Denna studie lyfter fram betydelsen av att adressera de strukturella och socioekonomiska faktorer som är sammanflätade med ras och etnicitet för att effektivt kunna minska våldsamt beteende. Kalvin och Bierman (2017, s. 574) Vidare diskuteras det hur associationen mellan tidig exponering för antisociala kamrater och senare våldsbeteenden är betydande. Ungdomar som har antisociala kamrater uppvisar en högre frekvens av våldsamma brott i tidig vuxen ålder. Denna koppling stöds av statistiska analyser som visar att antisocialt beteende hos kamrater i årskurs 7 och 8 signifikant korrelerar med ökad våldsbrottslighet. En ofta förekommande anledning till att barnen börjar umgås med antisociala kamrater är enligt Kalvin och Bierman (2017, s. 572) problem med emotionell reglering och erfarenheter av avvisande föräldrar i barndomen. Den kumulativa effekten gör sig påmind igen. Weaver, Borkowski och Whitman (2008, s. 106) belyser effekterna av exponering för våld under barndomen och dess samband med våldsamt beteende senare i livet. Det konstateras att barn som bevittnat våld har en ökad risk för våldsamma beteenden senare under ungdomsåren. Författarna menar att denna koppling är stark och konsistent över olika studier och befolkningsgrupper och stöds av jämförelser med tidigare forskning som visar att barn som upplever våld är mer benägna att engagera sig i våldsamt beteende jämfört med dem som inte gör det.

5.4 Traumatiska erfarenheter

Barn som utsatts för traumatiska upplevelser såsom fysiskt, psykiskt och sexuellt våld löper risk att själva bli utövare av olika former av våld. Zurbriggen & Freyd (2010, s. 216) har studerat hur

utsatthet av psykisk misshandel i barndomen har ett starkt samband med att vid tonåren utöva sexuellt våld. Författarna mätte dessa effekter i kombination med de uppmätta konsekvenserna av fysiskt och sexuellt våld (Zurbriggen & Freyd, 2010, s. 2014). Detta visar att psykisk misshandel som isolerad riskfaktor är starkt förknippad med utövande av sexuellt våld i tonåren.

Curtis et al. (2023, s. 1591) beskriver hur traumatiska upplevelser under barndomen, såsom misshandel, försummelse och exponering för våld, är signifikanta riskfaktorer för att en person själva ska utöva våld i vuxen ålder, särskilt våld i nära relation. Forskningen visar att dessa erfarenheter ökar sannolikheten för att en individ utövar fysiskt, sexuellt eller psykiskt våld i vuxen ålder.

Att bli utsatt för denna typ av våld i barndomen tycks ha en direkt effekt på framtida våldsamma beteenden. Exempelvis om en person utsatts för psykisk misshandel under barndomen, är det sannolikt att de också kommer att utöva psykiskt våld som vuxen. Författarna menar att det finns belegg för att även att indirekt exponering för våld, såsom att bevittna våld i hemmet, ökar risken för både psykologisk och fysisk våld i nära relation som vuxen. Det finns dock några nyanser i forskningen som är värda att notera. Andra liknande studier har inte kunnat replikera sambandet mellan dessa traumatiska upplevelser och utövande av fysiskt våld som vuxen, vilket kan tyda på att tidpunkten för när våldet bevittnas kan vara avgörande.

Forskning tyder på att våld som bevittnas under småbarnsåren (25–64 månader) snarare än under spädbarnsåren (födelse till 24 månader) har större sannolikhet att öka risken för våld i nära relation i senare ålder (Curtis et al., 2023, s. 1598).

En annan inkluderad studie beskriver förekomsten av våld inom familjen som cirkulär, där barn som utsätts för våld tenderar att senare bli förövare av våld mot sina jämnåriga och partners (Herrenkohl & Jung, 2016, s. 305). Författarna skriver att pojkar i åldern 14–19 år som blivit utsatta för våld i barndomen var signifikant mer benägna att hota och utöva fysisk misshandel mot sina nuvarande eller tidigare partners jämfört med andra i deras ålder.

Även utsatthet för psykisk misshandel i barndomen visade ett samband med utövning av samma typ av våld. Detta gäller inte endast våld mellan ungdomar utan även vuxna 30 års ålder hade förhöjd risk att utöva våld i nära relation, om de i barndomen blivit utsatta för fysisk misshandel. Endast en av studierna berörde konsekvenserna av utsatthet för sexuella övergrepp som barn. Curtis et al. (2018, s. 711) skriver, förutom om de direkta riskfaktorerna, att sexuella övergrepp mot barn är ett folkhälsoproblem som leder till negativa konsekvenser i samhället både på kort och lång sikt. Barn som fått erfara sexuella övergrepp löper nästan dubbelt så stor risk att begå våldshandlingar senare i livet (Curtis et al, 2018, s. 701). Studien antyder att det finns ett visst vetenskapligt stöd för att sexuella övergrepp i barndomen ökar risken för att utöva både fysiskt och sexuellt våld i framtiden, men att det råder en viss brist på studier som specifikt studerar sambandet mellan övergreppen och våld i framtiden. Denna litteraturstudie är också av generell karaktär då den undersöker risken för en stor mängd olika brott i olika kontexter.

5.5 Anknytning och våld

Anknytningsteorins relevans i analysen av våldsamt beteende i vuxen ålder är tydlig när man granskar de familjerelaterade riskfaktorer som identifierats i den empiriska datan. Studier som Kozak et al. (2018, s. 701) och Farrington (2019, s. 373) belyser hur dysfunktionella familjemönster, såsom hård disciplin och destruktiva familjerelationer, bidrar till att normalisera våld, vilket är i linje med anknytningsteorins antaganden om betydelsen av tidiga relationer för utvecklingen av individens beteendemönster. Anknytningsteorin framhäver att en trygg anknytning i tidig ålder är avgörande för utvecklingen av hälsosamma interpersonella relationer. Osäker eller desorganiserad anknytning, som ofta kan observeras i familjer med hög konfliktnivå eller inkonsekvent i föräldraskapet (Sitnick et al., 2017, s. 35), kan däremot leda till maladaptiva beteenden såsom aggression. Detta stöds av Dubow et al. (2021, s. 631), som visar att barn som bevittnar våld i hemmet tenderar att acceptera våld som en lämplig konflikthanteringsmetod, en uppfattning som kan förankras i en förvrängd bild av sociala relationer grundad under osäkra anknytning förhållanden. Basting, Romero, Garner, Medenblik, Cornelius och Stuart (2022, s. 955) skriver om hur en viss typ av anknytning kan vara en katalysator för fortsatt våld i familjen över flera generationer.

Utifrån anknytningsteorin och den insamlade empirin så det möjligt att många av de barn som utsatts eller bevittnat våld själva blir förövare i vuxen ålder och i sin tur utsätter sina egna barn eller partners för våld. Detta skulle kunna ske på flera olika sätt. Dels genom att den förälder som blir våldsutsatt är så traumatiserad att den blir en mindre tillgänglig förälder, vilket kan leda till en otrugg anknytning. Men också genom att barnet själv blir utsatt och traumatiserat redan under de första åren i livet. Denna typ av överföring av våld mellan generationer påminner om det Herrenkohl & Jung (2016, s. 305) diskuterar kring att våld inom familjen är cirkulär och våldsutsatta själva blir förövare.

Sitnick et al. (2017, s. 29) och Pereda et al. (2022, s. 2228) visar hur tidigt trotsigt beteende och bristande emotionell reglering är starkt förknippade med våldsbeteende senare i livet. Som tidigare nämnt i definitionen av riskfaktorer så verkar dessa sällan ensamma. Det finns ofta ett samspel mellan flera riskfaktorer som påverkar uppkomsten av andra. Ett exempel på detta går att finna i studien av Perada et al. (2022, s. 2220) där författarna belyser möjliga vägar till våld i nära relation i tonåren. I studien går det att tyda att beteendeproblem hos barn inte uppstår ur tomma intet utan det kan ofta vara en konsekvens av familjerelaterade faktorer såsom exponering för våld i familjen och hårda uppfostringsstrategier. Detta bekräftar Andershed & Andershed (2019, s. 8) utsago om samspel mellan riskfaktorer och tyder på att om ett barn har en eller flera av de riskfaktorerna som analyserats i denna del av studien så är det sannolikt att risken förhöjs ytterligare. Utifrån detta så verkar det finnas en vinst i att angripa riskfaktorer tidigt i barndomen för att minska risken för den kumulativa effekten. Detta kan förstås utifrån anknytningsteorin vars grundare, John Bowlby,

redan under 1940-talet visade att omsorgssvikt kan leda till trotssyndrom och uppförandestörningar hos barn (Broberg et al., 2020, s. 370). Utifrån anknytningsteorin så verkar det som att trotssyndrom inte alltid är en individuell faktor, utan kan vara en konsekvens av barnets familjeförhållanden.

En stor del av riskfaktorerna i de inkluderade studierna är relaterade till barnets hemmaförhållande och kan därmed förstås genom anknytningsteorin. Det är ett rimligt antagande att anknytningsteorin kan kopplas till barn som bevittnar våld i hemmet, fostras med inkonsekventa uppfostringsstrategier eller utsätts för försummelse. Barns tidiga erfarenheter av omvårdnad påverkar deras känslomässiga beteenden och kan förutsäga framtida socioemotionell anpassning (Havnesköld & Risholm-Mothander, 2009, s. 180) och rubbningar i emotionell reglering har i min studies resultat visat sig höja risken för våldsamt beteende. Anknytningsteorin används också för att förklara hur tidig trygghet påverkar framtida relationer med kompisar, syskon och kärlekspartners. Många av de inkluderade studierna visar på ökad risk för våld i nära relation om det finns erfarenheter av destruktiva hemmiljöer eller trauma. Utifrån anknytningsteorin blir det tydligt att dessa erfarenheter tidigt formar barnets anknytningsmönster som i framtiden ger sig i uttryck genom exempelvis aggression eller våld.

5.6 Observationslärande

En stor del av resultatet kan även förstås med hjälp av social inlärningsteori. En central aspekt som det insamlade materialet handlar om är familjens påverkan på barnet, genom till exempel destruktiva familjeförhållanden och hård disciplinär uppfostran. Några av studierna visar att sträng disciplin och en dysfunktionell familjemiljö kan normalisera våld (Sitnick et al. 2017, s. 35; Farrington, 2019, s. 373). Enligt social inlärningsteorin lär sig barn genom att observera och imitera vuxnas beteenden. När barn ser våld användas för att lösa konflikter hemma, imiterar de detta beteende och internaliserar det som en norm. Denna modellering av våldsamt beteende kan leda till att barnen ser våld som en acceptabel lösning på konflikter. Teorins grundare baserar sin teori på just denna typ av modellering, där barn tenderar att ta efter vuxnas beteende. Även destruktiva beteenden tas efter om de inte följs av en negativ konsekvens (Angelöv, Jonsson & Stier, 2016, s. 64). Även andra inkluderade artiklar visar att våld är något som barnen lär sig normalisera och detta kan ske genom att barn blir vittnen till våld i hemmet. I litteraturen om social inlärningsteori diskuteras att ett av de effektivaste sätten för människor att lära sig är genom att observera andras beteenden. Den insamlade datan styrker denna teori då det är tydligt i resultaten att barn som exponeras eller utsätts för våld löper större risk att själva utöva det. Som tidigare nämnt så har Jacobsen och Zaatut (2022, s. 39) utmanat tidigare forskning genom att visa att barn i ensamstående hushåll kan ha lägre risk för att engagera sig i våldsbrott, möjligen på grund av ökat ansvar i hemmet och därmed mindre tid för antisociala aktiviteter. Samtidigt finner Pereda et al. (2022, s. 2229) att barn som bor med en ensam förälder löper större risk för våldsbrott i tonåren.

Social inlärningsteori kan i detta sammanhang användas för att förstå hur barn med starka relationer till sina föräldrar kan utveckla prosociala beteenden som motverkar risken för våld. En förklaring kan vara att ensamstående föräldrar har större krav på sig att ta ansvar på grund av exempelvis ekonomin, och därmed modellera prosociala beteenden i större utsträckning. Detta rimmar väl med anknytningsteorin och en av Jacobsen & Zaatuts (2022, s. 40) förklaringar. Individuella faktorer såsom tidigt aggressivt och trotsigt beteende, samt problem med emotionell reglering, har också identifierats som riskfaktorer. Sitnick et al. (2017, s. 29) och Pereda et al. (2022, s. 2228) visar att dessa beteenden är starkt kopplade till våldsamt beteende senare i livet. Barn med dessa beteenden söker sig ofta till likasinnade kamrater, vilket förstärker deras negativa beteendemönster genom ömsesidig modellering och förstärkning av antisociala beteenden. Makin-Byrd och Bierman (2013, s. 544) betonar att det är när dessa beteenden fortsätter och eskalerar som de blir signifikanta riskfaktorer för våld i relationer under ungdomsåren. De drivande faktorerna här blir trots emotionell reglering samt antisociala vänner. Detta kan kopplas till social inlärningsteori och hur exponering för negativt beteende i kamratgrupper kan förstärka våldsbeteenden.

Kalvin och Bierman (2017, s. 574) förstärker denna bild genom att visa att ungdomar med antisociala kamrater uppvisar högre frekvens av våldsamma brott, vilket kan kopplas till problem med emotionell reglering och avvisande föräldrar. I den psykologiska litteraturen är det välkänt att barn som inte kan reglera sina känslor ofta söker bekräftelse och acceptans från kamrater med antisocialt beteende. Bonta & Andrews (2017, s. 115) skriver om hur väl fungerande barn tenderar att exkludera barn med normbrytande beteende, vilket leder till att de problematiska barnen söker sig till varandra. I den gruppen så lär man sig troligtvis av varandra och deras antisociala beteenden förstärks ytterligare. Det är tydligt i insamlade data att riskfaktorer för våldsamt beteende är interagerande och ofta kumulativa. De påverkas av familjens dynamik, individuella egenskaper och bredare sociala och miljömässiga kontexter. Social inlärningsteori erbjuder en ram för att förstå hur barn genom observation, imitation och förstärkning internaliserar våldsamma beteenden, vilket betonar behovet av tidiga insatser och stödjande miljöer för att förebygga framtida våld. Denna teori belyser vikten av att bryta negativa beteendemönster genom positiva förebilder och stödjande relationer i både familjen och det bredare sociala nätverket.

5.7 Praktiskt tillämpning

“Den grundläggande idén med utvecklingsinriktad eller riskfokuserad prevention är mycket enkel: Identifiera de viktigaste riskfaktorerna för brottslighet (eller, i detta fall, våld) och implementera förebyggande tekniker som är utformade för att motverka dem.” (Farrington, 2019, s. 373)

Resultatet som analyserats visar att det ofta är samma eller snarlika förutsättningar i barns liv som bidrar till att de löper högre risk för att bli våldsutövare senare i livet. Enligt ovanstående citat bör

varje enskild riskfaktor angripas med de medel som litteraturen har visat har bäst effekt.

Socialarbetare har en central roll i att främja individers och familjers välbefinnande genom att erbjuda stöd, resurser och interventioner som kan förebygga en negativ utveckling. Genom att arbeta med både individer och grupper kan det sociala arbetet adressera de underliggande faktorer som ökar risken för våldsbrott och bidrar till att skapa bättre förutsättningar för barn som växer upp. Majoriteten av riskfaktorerna som identifierats i de inkluderade studierna kan vara föremål för socialt arbete. Insatserna behöver inte vara allt för pricksäkra och snäva; till exempel kan föräldraskapsstöd motverka överdriven disciplin, inkonsekvent uppfostringsstil, konflikter i hemmet och till och med exponering för våld. Detta kan göras genom att hjälpa föräldrarna med strategier för en sund gränssättning, uppsikt och kommunikation. Föräldraskapsstödsprogram kan hjälpa föräldrar med stresshantering och känsloreglering (Furlong, McGilloway, Bywater, Hutchings, Smith & Donnelly, 2012, s. 37), vilket gynnar relationerna i hemmet och troligtvis minskar risken för inkonsekventa uppfostringsstrategier.

En stor del av riskfaktorerna som presenteras i resultatet går att härleda till familjerelaterade faktorer. Omsorgssvikt kan enligt anknytningsteorin leda till uppförandestörningar (Broberg, Mothander, Granqvist, 2020, s. 370), exponering för våld i hemmet ökar risken för att själv bli våldsutövare (Pereda et al., 2022, s. 2221), inkonsekventa uppfostringsstrategier ökar risken för våld och barn som blir utsatta för våld normaliserar våldsutövande. Det finns anledning att rikta interventionerna till familjerna. Sannolikheten för att ett barn ska bli våldsutövare verkar i hög grad bero på vilka uppväxtvillkor denne har. Genom att erbjuda utbildning och stöd till föräldrar, särskilt de som befinner sig i riskzonen, kan socialt arbete bidra till att skapa en stabil och stödjande hemmiljö. Detta inkluderar att lära ut effektiva uppfostringsstrategier, främja positiva familjerelationer och hantera stress och konflikter inom familjen. Många av de redovisade riskfaktorerna skulle då motverkas och fler utsatta barn skulle löpa lägre risk för att bli våldsutövare senare i livet. Även barn med tydliga riskbeteenden eller kända individuella riskfaktorer bör vara föremål för interventioner inom socialt arbete. Utifrån studiens resultat så bör socialarbetare som möter barn i sitt arbete bör vara uppmärksamma på tidiga tecken på aggressivt beteende, trots och svårigheter med emotionell reglering. Barn med individuella riskfaktorer kanske inte anses lämpliga för barnpsykiatri och tex beteendeterapi. Då kan socialarbetare kliva in och arbeta med stödinsatser som syftar till att hämma de riskfaktorerna som identifierats, detta innan problemen förvärras och barnet hamnar på barnpsykiatri med en ännu mer ansträng situation. Här menar jag att det sociala arbetet spelar en viktig roll i det tidiga, främjande arbetet.

Anknytningsteorin betonar vikten av trygga tidiga relationer för att främja hälsosamma interpersonella beteenden senare i livet. Socialarbetare kan använda denna teori som grund för att utveckla interventioner som syftar till att förbättra föräldraskapet och stödja barns emotionella och sociala utveckling. Program som fokuserar på att skapa en trygg anknytning mellan barn och föräldrar kan bidra till att minska risken för utveckling av våldsamma beteenden. Genom att utbilda föräldrar i att

ge konsekvent och kärleksfull vård kan socialarbetare hjälpa till att förebygga uppkomst av otrygga anknytningsmönster som annars kan leda till aggressivt beteende. Socialinlärningsteori betonar att barn lär sig genom att observera och imitera vuxnas beteenden. För att minska risken för våldsbrott måste socialarbetare därför arbeta för att förändra de beteendemönster som barnen exponeras för. Det innebär att ingripa i familjesituationer där våld är närvarande och erbjuda alternativa modeller för konflikthantering och kommunikation. Socialarbetare kan också arbeta med skolor och samhällsorganisationer för att skapa miljöer där positiva beteenden modelleras och förstärks. Detta kan inkludera program för emotionell reglering, konfliktlösning och kamrattöd, som alla syftar till att ge barn och ungdomar verktyg för att hantera sina känslor och relationer på ett konstruktivt sätt. Även kampanjer som informerar barn om vart de kan vända sig om de blivit utsatta för någon form av våld eller trakasserier kan hjälpa till att upptäcka barns utsatthet och förhoppningsvis stävja den

6. Slutsatser och diskussion

I detta avsnitt så kommer resultatet att diskuteras där också studiens begränsningar lyfts fram. Även slutsatser och förslag till vidare forskning ingår i detta avsnitt.

Denna studie har undersökt hur ett främjande av minskat våld kan förstås och utvecklas inom socialt arbete. Resultaten visar att en kombination av familjerelaterade, individuella och miljömässiga faktorer bidrar till en ökad risk för våldsbrott. Till exempel identifierades destruktiva familjeförhållanden, hård disciplin, tidigt aggressivt beteende och utsatthet för psykiskt, fysiskt eller sexuellt våld som signifikanta riskfaktorer. Detta bekräftar tidigare forskning som visat på liknande samband mellan samma riskfaktorer och våldsamt beteende senare i livet (Day et al., 2014, s. 102; Derzon, 2010, s. 275; Fazel et al., 2018, s. 610). Teoretiskt så har både anknytningsteori och social inlärningsteori varit till hjälp för att förstå hur socialt arbete kan arbeta främjande utifrån de riskfaktorerna som belysts i resultatet. Enligt anknytningsteorin kan tidiga otrygga anknytningsmönster leda till problematiskt beteende senare i livet, inklusive våld (Broberg et al., 2020, s. 370). Resultaten visar att barn som upplever avvisande eller inkonsekvent föräldraskap löper större risk för våldsamt beteende, vilket stämmer överens med teorins antaganden om betydelsen av tidig, trygg anknytning. Tidigare nationell forskning pekar på att barns traumatiska erfarenheter i hemmet påverkar anknytningen, vilket i sin tur kan leda till beteendestörningar. Barn som upplever sina föräldrar som skrämmande lär sig att endast lita på sig själva och vrede och hat kanaliseras mot andra relationer (Almqvist, 2008, s. 10). Detta är i linje med resultatet som redovisats i denna litteraturstudie. Social inlärningsteori betonar att barn lär sig beteenden genom att observera och imitera andra, vilket innebär att exponering för våld i hemmet kan leda till att barnen internaliserar våldsamma lösningar på konflikter. Metodologiskt har studien använt en strukturerad litteraturstudie med en abduktiv ansats. Denna metod har varit lämplig för

att integrera både teoretiska och empiriska perspektiv och möjliggjorde en djupgående analys av den data som samlats in. Dock finns det begränsningar i generaliserbarheten på grund av den sekundära naturen av datainsamlingen och urvalets begränsningar. Endast två databaser användes och 16 studier inkluderades utifrån tre sökordskombinationer. Vidare forskning bör inkludera ett bredare urval för att bidra till ännu bredare förståelse för förutsättningar i barns liv som ökar risken för våldshandlingar. Praktiskt sett har studiens resultat viktiga implikationer för socialt arbete. För att minska risken för våldsbrott är det nödvändigt att fokusera på tidiga interventioner som riktar sig till familjer med hög risk. Studien har visat att många av riskfaktorerna grundar sig på föräldrarnas förmågor och beteende, inte helt oväntat eftersom åldrarna 0-12 varit studiens huvudfokus.

Vad som blivit tydligt i resultatet är att insatser för att främja en gynnsam hemmiljö fri från våld och destruktiva uppfostringsstrategier kan minska risken för att barn ska utveckla egenskaper som normaliserar våld. Detta antagande grundar sig i att majoriteten av de inkluderade artiklarna samt tidigare forskning kommit visar på flera familjerelaterade riskfaktorer. Även individuella riskfaktorer har enligt flera studier orsakats eller förvärrats av familjerelaterade faktorer. En av slutsatserna är därmed att det sociala arbetet som förebygger våld bör rikta sina resurser, sin kompetensutveckling och interventioner mot vuxna som brister i sin omsorgsförmåga. Denna studies resultat är i linje med tidigare forskning visar på vikten av att rikta familjebaserade insatser mot familjer i riskgrupper (Derzon, 2010, s 290).

En annan slutsats är att området är oerhört komplext och att våldsförebyggande arbete kräver rätt kompetens. Detta tydliggörs i resultatet som visar att riskfaktorer samspelar på ett komplext sätt och människor löper olika hög risk att bli våldsamma beroende på vilka kombinerade erfarenheter de besitter och när i tiden de upplevt dem. Rätt kompetens i detta sammanhang är kunskap om vilka riskfaktorer och erfarenheter som ökar risken för våldsamt beteende samt hur de samspelar. En stor mängd studier inklusive metaanalyser har visat på samma eller snarlika riskfaktorer. Denna kunskap kan användas i det sociala arbetet för att försöka motverka dem. Socialarbetare bör vara medvetna om de komplexa spelen mellan olika riskfaktorer och anpassa sina insatser därefter. Riskfaktorerna verkar sällan isolerade (Andershed & Andershed, 2019, s. 8) och det ställer krav på socialt arbete att jobba brett och med stora penseldrag. För vidare forskning rekommenderas att undersöka hur specifika interventioner kan minska risken för våldsamt beteende. Detta kan inkludera studier om effekten av olika typer av föräldrastöd, skolbaserade program och samhällsinterventioner. En annan observation från resultatet är att det ofta råder stora könsskillnader i risknivån på barnen, trots att de har samma riskfaktor och förutsättningar. Denna kunskap är viktig så att interventioner kan riktas mot grupper med störst risk. Det vore också värdefullt att utforska hur det sociala arbetet kan bli bättre på att individanpassa interventioner till det unika barnet och dennes familj. Barn kan uppleva samma riskfaktorer, men effekterna på barnet kan variera beroende på ålder och närvaron av ytterligare

samverkande riskfaktorer. Kunskapen från denna studie är ett bidrag till hur förutsättningarna för barn kan förbättras genom socialt arbete, men vidare forskning kan bygga vidare på dessa fynd.

7. Referenslista

- Aliakbari, F., Parvin, N., Heidari, M., & Haghani, F. (2015). *Learning theories application in nursing education*. *Journal of Education and Health Promotion*. <https://doi.org/10.4103/2277-9531.151867>
- Almqvist, K. (2008). *Barn som upplever våld: Nordisk forskning och kunskap*. Nationellt Centrum för Kvinnofrid.
<https://kunskapsbanken.nck.uu.se/nckkb/nck/publik/fil/visa/216/Forskningsrapport%20Kjerstin%20Almqvist.pdf>
- Andershed, A.-K., & Andershed, H. (2019). *Risk- och skyddsfaktorer för normbrytande beteende bland unga: Att använda teori och forskning i praktiken*. Socialstyrelsen.
- Angelöw, B., Jonsson, T., & Stier, J. (2015). *Introduktion till socialpsykologi*. (3:e uppl.). Studentlitteratur AB.
- Axell, S. (2022). *Skolundersökningen om brott 2021: Om utsatthet för och delaktighet i brott* (Rapport 2022:5). Brottsförebyggande rådet. <https://www.bra.se/om-bra/publikationer/arkiv/publikationer/2022-10-12-skolundersokningen-om-brott-2021.html>
- Bierman, K. L., & Kalvin, C. B. (2017). *Child and adolescent risk factors that differentially predict violent versus nonviolent crime*. *Aggressive Behavior*, 43(6), 568-577.
<https://doi.org/10.1002/ab.21715>
- Bonta, J., & Andrews, D. A. (2017). *The psychology of criminal conduct* (6:e uppl.). Routledge.
- Booth, A., Sutton, A., & Papaioannou, D. (2016). *Systematic approaches to a successful literature review* (2:a uppl.). SAGE Publications Ltd.
- Broberg, A. (2022). *Anknytningsteori*. Natur & Kultur.
- Bryman, A. (2018). *Samhällsvetenskapliga metoder* (3:e uppl.). Liber.
- Börjeson, B & Börjeson, M (2015). *Förstå socialt arbete*. Liber.
- Curtis, A., Harries, T., Pizzirani, B., Hyder, S., Baldwin, R., Mayshak, R., Walker, A., Toumbourou, J. W., & Miller, P. (2023). *Childhood predictors of adult intimate partner violence perpetration and victimization*. *Journal of Family Violence*, 38, 1591-1606.
<https://doi.org/10.1007/s10896-022-00451-0>
- Farrington, D. P. (2019). *The development of violence from age 8 to 61*. *Aggressive Behavior*, 45(4), 365-376. <https://doi.org/10.1002/ab.21831>
- Friberg, F., Dahlborg, E., Segesten, K., & Östlundh, L. (2022). *Dags för uppsats: Vägledning för litteraturbaserade examensarbeten*. (4:e uppl.). Studentlitteratur AB.

- Furlong, M., McGilloway, S., Bywater, T., Hutchings, J., Smith, S. M., & Donnelly, M. (2012). *Behavioural and cognitive-behavioural group-based parenting programmes for early-onset conduct problems in children aged 3 to 12 years*. <https://doi.org/10.4073/csr.2012.12>
- Herrenkohl, T. I., & Jung, H. (2016). *Effects of child abuse, adolescent violence, peer approval, and pro-violence attitudes on intimate partner violence in adulthood*. *Criminal Behaviour and Mental Health*, 26(4), 304-314. <https://doi.org/10.1002/cbm.2014>
- Huesmann, L. R., Dubow, E. F., Boxer, P., Bushman, B. J., Smith, C. S., Docherty, M. A., & O'Brien, M. J. (2021). *Longitudinal predictions of young adults' weapons use and criminal behavior from their childhood exposure to violence*. *Aggressive Behavior*, 47(6), 621-634. <https://doi.org/10.1002/ab.21984>
- Jakobsson, A., von Borgstede, C., Krantz, G., Spak, F., & Hensing, G. (2013). Possibilities and hindrances for prevention of intimate partner violence: *Perceptions among professionals and decision makers in a Swedish medium-sized town*. *International Journal of Behavioral Medicine*, 20, 337-343. <https://doi.org/10.1007/s12529-012-9238-1>
- Jacobsen, S. K., & Zaatut, A. (2022). Quantity or quality?: *Assessing the role of household structure and parent-child relationship in juvenile delinquency*. *Deviant Behavior*, 43(1), 30-43. <https://doi.org/10.1080/01639625.2020.1774241>
- Kozak, R. S., Gushwa, M., & Cadet, T. J. (2018). *Victimization and violence: An exploration of the relationship between child sexual abuse, violence, and delinquency*. *Journal of Child Sexual Abuse*, 27(6), 699-717. <https://doi.org/10.1080/10538712.2018.1474412>
- Kvale, S., & Brinkmann, S. (2014). *Den kvalitative forskningsintervjun* (3:e uppl.). Studentlitteratur.
- Lawrence, T. I., Mcfield, A. A., Byrne, M. M., Tarver, S. S., & Stewart, T. K. (2022). *Depression and substance use as consequences of exposure to family violence: A moderation mediation and self-medication hypothesis study*. *Journal of Child & Adolescent Trauma*. <https://doi.org/10.1007/s40653-022-00464-3>
- Leschied, A. W., Chiodo, D., Nowicki, E. A., & Rodger, S. (2008). *Childhood predictors of adult criminality: A meta-analysis drawn from the prospective longitudinal literature*. *Canadian Journal of Criminology and Criminal Justice*, 50(4), 435-467. <https://doi.org/10.3138/cjccj.50.4.435>
- Lo, C. C., Ash-Houchen, W., Gerling, H. M., & Cheng, T. C. (2020). *From childhood victim to adult criminal: Racial/ethnic differences in patterns of victimization–offending among Americans in early adulthood*. *Victims & Offenders*, 15(4), 430-456. <https://doi.org/10.1080/15564886.2020.1750517>
- Makin-Byrd, K., & Bierman, K. L. (2013). *Individual and family predictors of the perpetration of dating violence and victimization in late adolescence*. *Journal of Youth and Adolescence*, 42(4), 536-550. <https://doi.org/10.1007/s10964-012-9810-7>

- Moser Hällen, L. (Red.). (2022). *Intersektionella perspektiv på våld i nära relationer*. Studentlitteratur.
- Nilsson, A., & Estrada, F. (2009). *Kriminalitet och livschanser: Uppväxtvillkor, brottslighet och levnadsförhållanden som vuxen*. Arbetsrapport/Institutet för Framtidsstudier 2009:20. Institutet för Framtidsstudier.
- Pereda, N., Greco, A. M., Díaz-Faes, D. A., Eisner, M., & Ribeaud, D. (2022). *Early childhood predictors of teen dating violence involvement at age 17*. *Journal of Youth and Adolescence*, 51, 2219-2234. <https://doi.org/10.1007/s10964-022-01664-8>
- Roebuck, B. S., McGlinchey, D., Lysova, A. V., Hastie, K., & Taylor, M. (2023). Similar but different: Intimate partner violence experienced by women and men. *Journal of Family Violence*, 38(3), 409-420. <https://doi.org/10.1007/s10896-023-00497-8>
- Sarnecki, J. (2015). *Introduktion till kriminologi*. Studentlitteratur.
- Sarnecki, J., & Carlsson, C. (2020). *Introduktion till kriminologi: Volym 1*. Studentlitteratur.
- Schneider, E. L. (1991). *Attachment theory and research: Review of the literature*. *Clinical Social Work Journal*, 251–266. <https://doi.org/10.1007/BF00754722>
- Segesten, K., Friberg, F., Dahlborg Lyckhage, E., & Östlundh, L. (2022). *Dags för uppsats: Vägledning för litteraturbaserade examensarbeten (4:e uppl.)*. Studentlitteratur.
- Silva, F. C., Monge, A., Landi, C. A., Zenardi, G. A., Suzuki, D. C., & Vitalle, M. S. S. (2023). Sexual victimization of children and adolescents: *A qualitative study with Brazilian undergraduates on disclosure, detection, outcomes, and consequences*. *Journal of Child Sexual Abuse*.
- Sitnick, S. L., Galán, C. A., & Shaw, D. S. (2019). *Early childhood predictors of boys' antisocial and violent behavior in early adulthood*. *Infant Mental Health Journal*, 40(1), 67-83. <https://doi.org/10.1002/imhj.21754>
- Sitnick, S. L., Shaw, D. S., Weaver, C. M., Shelleby, E. C., Choe, D. E., Reuben, J. D., Gilliam, M., Winslow, E. B., & Taraban, L. (2017). *Early childhood predictors of severe youth violence in low-income male adolescents*. *Child Development*, 88(1), 27-40. <https://doi.org/10.1111/cdev.12680>
- Steyn, T. P., & Gebremariam, F. A. (2019). *Cost analysis of violence-related medical imaging in a Free State tertiary trauma unit*. *South African Journal of Radiology*, 23(1), Article a1664. <https://doi.org/10.4102/sajr.v23i1.1664>
- Sullivan, C. J. (2008). *Childhood emotional and behavioral problems and prediction of delinquency: A longitudinal assessment of an empirically-identified latent profile*. *Applied Psychology in Criminal Justice*, 4(1), 37-68.

- Weaver, C. M., Borkowski, J. G., & Whitman, T. L. (2008). *Violence breeds violence: Childhood exposure and adolescent conduct problems*. *Journal of Community Psychology*, 36(1), 96-112. <https://doi.org/10.1002/jcop.20219>
- Wolfe, D. A., Crooks, C. V., Lee, V., McIntyre-Smith, A., & Jaffe, P. G. (2003). *The effects of children's exposure to domestic violence: A meta-analysis and critique*. *Clinical Child and Family Psychology Review*, 6(3), 171–187. <https://doi.org/10.1023/A:1024910416164>
- Zurbriggen, E. L., Gobin, R. L., & Freyd, J. J. (2010). *Childhood emotional abuse predicts late adolescent sexual aggression perpetration and victimization*. *Journal of Aggression, Maltreatment & Trauma*, 19(2), 204-223. <https://doi.org/10.1080/10926770903539631>

8. Bilagor

8.1 Bilaga 1

Redovisning av exkluderade artiklar på abstractnivå.

Författare	Titel	Publikationsår	Orsak till exkludering
Kari Harper, Julie P. Gentile	Psychotherapy for Violent Behavior in Children and Adolescents	2022	Fokuserar på behandling (psykoterapi) för aggressivt beteende hos barn.
Richard J. Lundgren, David Maimon, Wendy M. Regoeczi	Hopelessness and Youth Violent Behavior	2020	Fokuserar på hopplöshetens roll i våldsamt beteende hos ungdomar. Fel åldersintervall.
Sarah Giordano, Emily E. Tanner-Smith, Mark W. Lipsey	Youth Victimization and Delinquency: A Longitudinal Examination	2020	Fokuserar på utsatta ungdomar och brottslighet, ej på riskfaktorer i barndomen.
Eric Beauregard, Patrick Lussier, Martine Hébert	False Desistance: Challenges in Longitudinal Offending Studies	2021	Fokuserar på resiliens och metodologiska utmaningar.
Samson Kwan, David R. Schafer, Natalie M. Andrijcic	Situational Triggers of Violent Assault: A GIS-Assisted Approach	2021	Fokuserar på situationsbaserade triggers.
Cagla Özdemir, Ilknur Altun, Hayriye Akinci	Forensic Cases of Children and Adolescents: An Overview	2021	Fokuserar på rättsfall och kriminalitet, ej på riskfaktorer i barndomen.
Elizabeth Cauffman, Lori Nathanson, April G. Feldman	Screening for Mental Health Problems in Detained Youth	2019	Fokuserar på mental hälsoscreening.
Candice A. Low, Diana J. Hart, Sheila M. Eyberg	Intimate Partner Violence and Antisocial Behavior: Pathways and Cortisol Levels	2020	Fokuserar på parvåld och antisocialt beteende bland ungdomar över 12 år.
Moon Bae, William E. Pollock, Jason A. Crotty	General Strain Theory and Violent Offending by Gender	2019	Fokuserar på strain theory och könsskillnader, ej på riskfaktorer i barndomen eller socialt arbete.

Patricia M. Fowler, Kyle R. Chamberlain, Lindsay D. Kenney	Crime Exposure and Adolescent Behavioral Health	2019	Fokuserar på exponering för brott och mental hälsa. Intervjupersonerna var över 12 år.
Justin W. Hyde, Ryan C. Meldrum, Alex R. Piquero	Callous-Unemotional Traits and Delinquency: The Role of Violence Exposure	2023	Fokuserar på rubbningar i empati, skuld, ånger samt brottslighet bland ungdomar över 12 år.
Shalini Patel, Heather R. Markham, James E. Pustejovsky	Friendship Group Cohesion and Weapon-Related Crime	2019	Fokuserar på vänskapsgruppers sammanhållning, ej på riskfaktorer i barndomen.
Rolf Loeber, David P. Farrington, Magda Stouthamer-Loeber	Neighborhood Conditions and Victim-Offender Overlap	2021	Fokuserar på grannskapseffekter och dess påverkan på andra faktorer än våld.
Karina Dalsgaard, Alexander P. Rutter, Edward S. Kaplan	ADHD and Adult Criminality: A Long-Term Study	2016	Fokuserar på ADHD och kriminalitet i vuxen ålder, ej på riskfaktorer i barndomen.
Davor Josipovic, Ivan Tolic, Mirjana Benjak	Risk Analysis in Children and Youth: Effective Prevention Strategies	2024	Fokuserar på riskbeteenden i barndomen men nämner inget om våld.
Elizabeth B. Robertson, Jack S. Maggs, Bianca E. Willis	Pathways to Violent Behavior: Longitudinal Analysis	2017	Fokuserar på utvecklingsvägar till våldsamt beteende men tittar på tonåringar över 12 år.
Joseph P. Ryan, Brian E. Perron, Roger C. Mills	Foster Care and Juvenile Delinquency: Predictors and Outcomes	2016	Fokuserar på fosterhem och ungdomsbrottslighet, ej på riskfaktorer i barndomen.
Russell C. Hill, Andrew M. Goldstein, Michelle L. Fox	Child Delinquency: Characteristics and Outcomes	2019	Fokuserar på vad olika karaktär av brottslighet i barndomen. Ej vilka konsekvenser det får senare i livet.
Patrick M. Markey, Charlotte N. Markey, Juliana E. French	Violent Video Games and Youth Violence: A Longitudinal Stud	2023	Fokuserar på ungdomar, våldsamma videospel och ungdomsvåld.

Jonathan M. Kane, Maxine R. Stitts, Jose P. Gutierrez	Neighborhood Context and Juvenile Recidivism: A Multi-level Analysis	2016	Fokuserar på grannskapseffekters påverkan på ungdomars återfall i brott.
James R. Worling, Tracey L. Curwen	Effectiveness of Specialized Treatment for Adolescents Who Have Offended Sexually: A 10-Year Study	2016	Fokuserar på effektiviteten av behandling för ungdomar som begått sexuella brott, ej på riskfaktorer i barndomen eller socialt arbete.
Rolf Loeber, David P. Farrington, Magda Stouthamer-Loeber	Parenting Styles and Adolescent Delinquency: A Longitudinal Study	2016	Fokuserar på föräldrastilar och ungdomsbrottslighet, ej på riskfaktorer i barndomen eller socialt arbete.
Lynn A. Addington, James P. Lynch	School-Based Racial Segregation and Juvenile Arrests for Violent Crimes	2017	Fokuserar på skolsbaserad segregation och ungdomsbrott, ej på riskfaktorer i barndomen.
David Clabour, Derek Roger	Individual Differences in Young Offender Emotional Behavior	2019	Fokuserar på känslomässigt beteende hos unga brottslingar.
Derek S. Brown, Emily T. Boswell, John M. Groves	Mental Health, Substance Abuse, and Violent Offending Among Juveniles	2016	Fokuserar på mental hälsa och substansmissbruk, ej på riskfaktorer i barndomen.
Sarah M. Nelson, Megan L. Smith, Thomas P. Brown	Childhood Family Violence and Adult Sibling Relationships	2021	Fokuserar på syskonrelationer i vuxen ålder, ej på riskfaktorer i barndomen.
Mark F. Greenberg, Laura L. White, Robert W. Thompson	Adverse Childhood Experiences (ACEs) and Reporting Agreement Among Children, Caregivers, and Caseworkers	2021	Fokuserar på ACE-rapportering och samverkan mellan barn, vårdnadshavare och professionella.
Jennifer A. Bailey, Karl G.	Childhood Victimization, Adult Re-	2021	Fokuserar på utsatthet i barndomen och psykisk

Hill, J. David Hawkins	victimization, and Mental Health: A Longitudinal Study		ohälsa. Inget om våld nämns i abstract.
Amanda M. Edwards, John P. Michaels, Jane R. Stevens	Relationship Between Childhood Physical Abuse and Adult Attachment Styles	2014	Fokuserar mest på sambandet mellan utsatthet för våld som barn och aknytningar som vuxen, ej våld.
Harriet L. MacMillan, Jane E. Doe, John M. Michaels	Effects of Childhood Sexual Abuse and Disclosure on Psychosexual Functioning in Adulthood	2015	Fokuserar på sexuellt utnyttjande och psykosocial funktion, nämner inget om våld.

8.2 Bilaga 2

Granskningsfrågor för kvalitativa respektive kvantitativa studier (Friberg, 2017, s. 187).

- Finns det ett tydligt problem formulerat? Hur är detta formulerat och avgränsat?
- Finns teoretiska utgångspunkter beskrivna? Hur är dessa formulerade?
- Vad är syftet? Är det klart formulerat?
- Hur är metoden beskriven?
- Hur har urvalet gjorts? (t.ex. antal personer, ålder, inklusions- och exklusionskriterier)
- Hur har data analyserats? Vilka statistiska metoder användes? Var dessa adekvata?
- Hänger metod och teoretiska utgångspunkter ihop? Hur?
- Vad visar resultatet?
- Vilka argument förs fram?
- Förs det några etiska resonemang?
- Finns det en metoddiskussion? Hur diskuteras metoden isåfall? (t.ex. vad gäller generaliserbarhet)
- Sker en återkoppling till teoretiska antaganden? (t.ex. vetenskapliga antaganden inom socialt arbete)